

ÚJ

www.ujkonyvpiac.hu

298 Ft / 1 Eur ■ XXV. évfolyam, 2015. IV. szám

könyvpiac

Az olvasók és a könyvszakma lapja

Az alsó középosztály válságregénye

Onagy Zoltán írása
lapunk 19. oldalán olvasható

Hegedűs
Péter

Panel-
árnyék

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Klasszikusok magyarul-angolul
1290 Ft
135 x 200 mm
72 oldal
keménytáblás

Karácsonyi foglalkoztató
990 Ft
200 x 240 mm
16 oldal
matricákkal,
kiemelhető
elemekkel

Karácsonyi színező
650 Ft
240 x 300 mm
12 oldal
fűzött

Karácsonyi játékos foglalkoztató
990 Ft
240 x 320 mm
12 + 2 oldal
fűzött

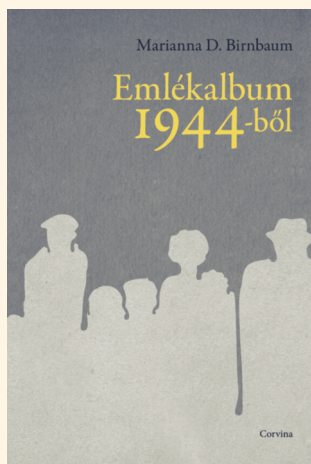

101 dolog, amit jó ha tudsz...
990 Ft
165 x 223 mm
48 oldal
flexibilis borító

Napraforgó

1047 Budapest, Baross u. 91-95. • Telefon: (06-1) 272 1313 • Fax: (06-1) 272 1312 • E-mail: napraforgo@napraforgokiado.hu • www.napraforgokiado.hu

Görgey Gábor
A kivégzés éjszakája
Kíméletlen szembenézés a történelemmel és önmagunkkal

Nyáry Krisztián
Merész magyarok
30 emberi történet elfeledett példaképekről, hitről, becsületről és bátorságról

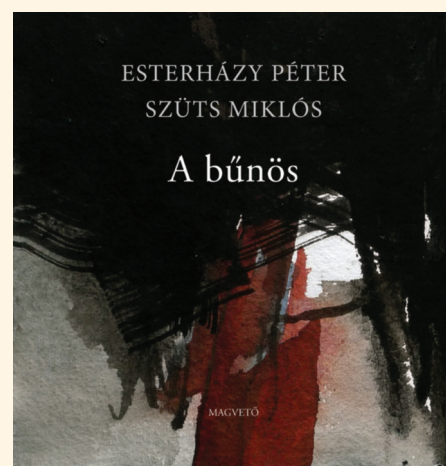
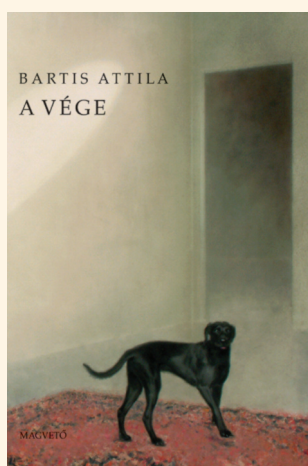
Marianna D. Birnbaum
Emlékalbum 1944-ből
Egy gyermekről a vézskorszakban

A Corvina és a Magvető Kiadó karácsonyi ajánlatából

Bartis Attila
A vége
„az egyetlen, ami kiűzheti belőlünk a magányt, az a másik szívverése a saját mellkasunkban”

Dragomán György
Oroszlánkórus
A zene is velem van, és segít élni

Esterházy Péter – Szüts Miklós
A bűnös
Rémhistória képekkel
És akkor imígyen szól a egy égi hang:
Most mi lesz.

A tartalomról

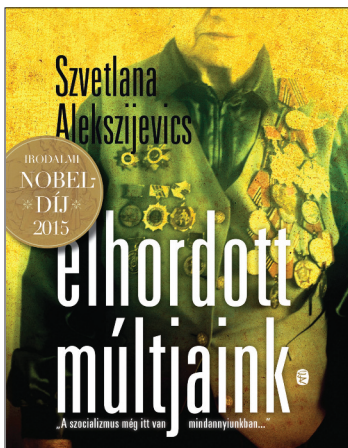
4 Frankfurti Könyvvásár

A Frankfurti Könyvvásár a „zsinórmérték”, ahol megjelennek az új trendek, ahol ki lehetett tapintani a nyugat-európai, a világ könyvszakma mozgásirányát.

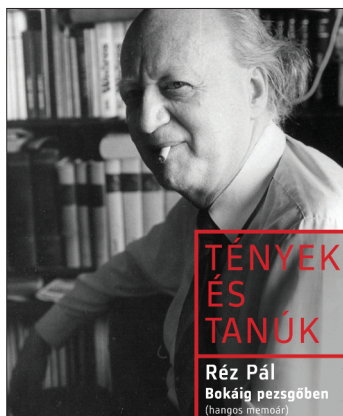
6 Gyürky Katalin könyvajánlója Hétköznapi hóhérok

De a kötet beszélgetéseiből az is kiderül, hogy a hóhérokkal való együttélés azért is lehetett ilyen „zökkenőmentes”, mert a rendszerbe a szerepek felcserélődése is be volt kódolva.

8 Bán Magda könyvajánlója Mégis memoár

A '90-es évek elején a Magyar Rádió a megújulás hangulatában pezsgett, újjáalakultak szerkesztőségek, az Irodalmi Szerkesztőséghez kerültek például az egykori ifjúsági szerkesztőség dramaturgjai is. Valamint átalakult a Rádió műsorstruktúrája is, rengeteg új sorozat és műsor született.

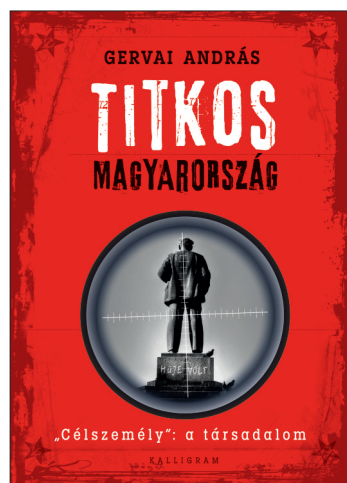
10 Tarján Tamás könyvajánlója Apazene

Olyan a kötet, mintha képgyűjtemény lenne: fényképnovellák múlt és jelen albumában. A fotók esetleg megfakultak, hiányosak – és ettől még érdekesebb, sejtelmesebb, amit ábrázolnak.

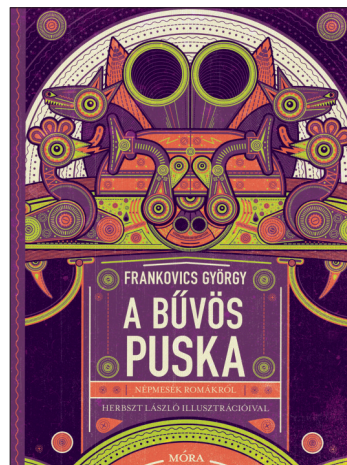
14 Tótor János könyvajánlója Rendőrállami praktikák

A Titkos Magyarországot – amely a szerző előző, nagy vihart kavart könyvének, a Fedőneve: „szocializmus”-nak a folytatása – mindenkinek el kéne olvasnia, a középiskolásoknak ingyen osztogatni.

22 Frankovics Györggyel Ayhan Gökhan beszélget Világ(háborús) történet

A mese, a régmúlt századok során a felnőttek világához tartozott, ők meséltek egymásnak, és csak az idő múlásával vált gyermeki olvasmánnyá.

ÚJ KÖNYVPIAC

Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

Felelős kiadó: Lafferton Kálmán

Kiadja: Lafferton és Társa Kft.

Szerkesztőség:

1043 Budapest, Bocskai u. 26.

Tel.: 210-9933, 210-9934, Fax: 210-9935

E-mail: ujkonyvpiac@ujkonyvpiac.hu

Honlap: www.ujkonyvpiac.hu

HU ISSN 1215-5551

Meghitt karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánunk!

Frankfurti Könyvvásár

Kocsis András Sándorral, az MKKE elnökével
Lafferton Kálmán beszélget

2015. október 13–18. között rendezték meg a 67. Frankfurti Könyvvásárt, amely a világ legnagyobb nemzetközi könyves fóruma, több mint 4000 eseménnyel, konferenciával, felolvasással, író-olvasó találkozóval. A 15 000 négyzetméteren, mintegy 300 000 látogatót vonzó vásáron közel 100 ország 7300 kiállítója képviseltette magát.

Miként értékeled, hogy sikerült számunkra az idei Frankfurti Könyvvásár?

Meglepetéssel tapasztaltuk, hogy a frankfurti szervezők idén némiképp átszervezték a könyvvásárt. Megszüntették például a nyolcas pavilont, az ott kiállító jobbára amerikai, és kanadai cégeknek a hatos pavilonban jelölték ki az új helyüket. Számunkra szerencsés volt ez a változtatás, mert ezek a könyvkiadók közelebb kerültek hozzánk, ezáltal sokkal egyszerűbben tudtuk megszervezni a velük való találkozásokat. De a mi elhelyezésünk is kedvezőbb volt idén. Tavaly kisebb vita kerekedett abból, hogy a magyar standot olyan országok közé rakták be, amelynek nem igazán örültünk.

Az idei kiállításunk Frankfurtban abból a szempontból volt érdekes, hogy először voltunk közös standon a Balassi Intézettel. Az elmúlt években

az intézet és az egyesülés között kialakult diszharmonikus viszony következtében egymástól 70-80 méterre két stand reprezentálta a magyar könyvkiadást. Ez nem csak komikus, hanem drága és értelmetlen megoldás volt. Nagyon örülök, hogy mára ez a viszony barátságossá vált és a közös standon való kiállításunk kifejezetten harmonikus volt.

Hogy ítélted meg, a magyar stand kialakítása, mérete, funkciója mennyire váltotta be a hozzáfűzött reményeket?

Azt gondolom, hogy az elmúlt években használt installáció betöltötte a hivatását, ám mára túllépett rajta az idő, fizikai és erkölcsi értelemben egyaránt. El kell gondolkoznunk azon, miként profilírozzuk át a magyar standot. Erről már a Balassi Intézettel is szót váltottunk. Keresztury Tibor, az MKKE igazgatója feladatul kapta, hogy az egyesülés munkatársaival együtt fogalmazzon meg és dolgozzon ki egy új koncepciót a jövő évi magyar standra vonatkozóan. Egy biztos, új üzeneteket kell megfogalmaznunk.

És végig kell gondolnunk a Balassi Intézet, az MKKE és a Magyar Könyv- és Fordítástámogatási Iroda jövőbeni együttműködését is. Nagy örömmel értesültünk arról, hogy Balog Zoltán

miniszter úr ígéretet tett arra, hogy a jelenleg hihetetlen alacsony, huszonötmilliós fordítástámogatási keretet az elkövetkező évben meg fogja emelni. Elemi érdeke a magyar könyvszakmának és a magyar íróknak is, hogy minél erősebb külföldi jelenlétet tudjunk biztosítani.

A könyvvásáron zajló magyar programok mennyire keltették fel a látogatók figyelmét?

A Balassi Intézet szervezte és finanszírozta programokon kiváló írók képviselték Magyarországot: Kiss Noémi *Rongyos ékszerdoboz*, Tóth Krisztina *Akvárium*, Dragomán György *Máglya* és Gárdos Péter *Hajnali láz* című könyvük német fordításával. Valamennyi könyvbe-mutatónk jól sikerült, különösen Dragomán György kapcsán fordult felénk kitüntetett figyelem. A vásár előtt néhány nappal jelent meg a Spiegel kulturális mellékletében Daniel Kehlmann kritikája Dragomán György *Máglya* című könyvéről, amelynek a felvezetésében arról értekezett, ha valaki ma a világirodalom centrumát keresi, akkor ne a tengeren túlra, ne Franciaországra vagy Németországra figyeljen, hanem Magyarországra. Ahol egy Konrád, egy Esterházy, egy Nádas, egy Krasznahorkai – és még sorolta tovább a

FOTÓ: FRANKFURTER BUCHMESSE

neveket – művei jelennek meg, ott bizony nagy komoly értékek lelhetőek fel.

Mit jelent a Frankfurter Könyvvásár a magyar könyvkiadás szempontjából?

Számos nagy könyvvásárt rendeznek a világon, gyerekkönyvek esetében Bologna megkerülhetetlen, üzleti szempontból London jelentősége vitathatatlan, de Európában, sőt a világon is a legfontosabb a Frankfurter Könyvvásár. A Frankfurter Könyvvásár a „zsinórmérték”, ahol megjelennek az új trendek, ahol ki lehetett tapintani a nyugat-európai, a világ könyvszakma mozgásirányát. A frankfurter seregszemlén való sikeres szereplésünk a magyar könyvkiadás hírnevének erősítését, bemutatott könyveink a világ könyvpiacára jutásának esélyét jelenti. Éppen ezért nagyon fontos, hogy ennek a nagyszerű show-nak évről-évre aktív részesei legyünk.

Milyen új trendek jelentek meg Frankfurtban, egyáltalán, milyen könyves jövőt sugallt az idei vásár?

A világgazdasági válságig a könyvkiadást a könyvek sokfélesége, a közös kiadások világa jellemezte, ahol a színes, nagyméretű, elsősorban ismeretterjesztő albumok hódítottak. A világgazdasági válság megjelenésével ez a piac nagyon megtorpant, szó sincs róla, hogy eltűnt, de a jelentősége lecsökkent. Tökéletesen ezt a trendet tapasztaljuk Magyarországon is. A szépirodalom terén nagyon erős hullámzás figyelhető meg, három-öt éves ciklusok vannak. A Harry Potter-őrület, amely jelentős létszámú új olvasóközönséget teremtett, nagyon depresszív időszak követte. Most azt lehet látni, hogy a könyvek mérete csökken, racionalizálódik, az árakat próbálja mindenki elfogadható szinten tartani.

Idén mintha kevesebben állítottak volna ki, mégsem volt rosszkedvű a vásár. Az ekönyvekkel kapcsolatos ijedelem, hogy tönkreteszi a nyomtatott könyvek piacát, a múlté. Az ekönyvek piaca természetesen növe-

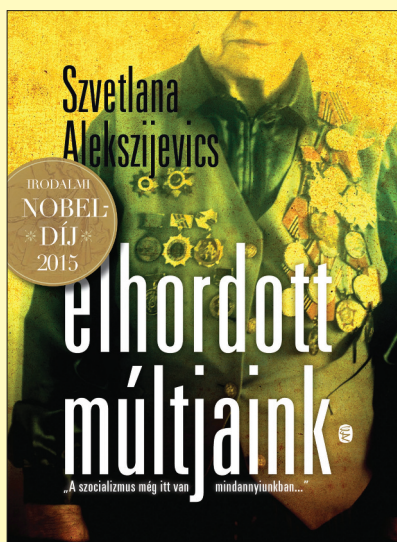
szik, de messze nem olyan dinamikával, ahogy azt három-négy évvel ezelőtt feltételeztük. Külföldi partnereink szerint van ahol stabilizálódik a piac, van ahol növekedik, de van ahol csökkenést lehet tapasztalni. Összességében kicsi elmozdulás történt a növekedés irányába.

Mekkora nagyságrendet képvisel Németországban az eladott ekönyvek száma?

Információim szerint 3-4% körüli lehet a forgalom. Az angolszász piacon, egyes területeken, már van, ahol vezet, de tudomásom szerint a 10% piaci részesedést itt sem érte el.

Jövőre mely nagyobb nemzetközi könyvvásárokon mutatkozik be a magyar könyvkiadás?

Februárban díszvendégek leszünk Tajvanon, augusztusban pedig kiemelt kiállítók leszünk a pekingi könyvvásáron. Fontos kiállítások lesznek még – Frankfurt és Bologna mellett – Varsóban, Belgrádban és Lipcsében.

Svetlana Alekszijejics
Elhordott múltjaink
Európa Könyvkiadó, 2015, 3990 Ft

Hétköznapi hóhérok

Gyürky Katalin könyvajánlója

„Amikor írok, szemezgetek, a »belső« szocializmus morzsáit gyűjtögetem. Azt, ahogy a szocializmus az emberi lélekben élt. Engem mindig ez a kicsiny tér fogott meg – ami az ember” – olvashatjuk Svetlana Alekszijejics „vörös” enciklopédiájának ötödik, egyben utolsó részében, az immár Nobel-díjas Elhordott múltjainkban.

S valóban: az enciklopédia előző négy alkotásához – *A háború nem asszonyi dologhoz*, *Az utolsó tanúkhöz*, a *Fiúk cinkkoporsóban*-hoz és a *Csernobili imához* hasonlóan – Alekszijejicsnek most is az volt a célja, hogy a három generáció képviselőit felvonultató „beszélgetőkönyve” riportjain keresztül az adott ember érzéseire, érzelmeire koncentráljon. Úgy, hogy közben az első két, még szovjet generáció kommunista eszme által fogvatartott életfelfogását is „ütköztesse” a harmadik, már nem „szovi” nemzedék életérzésével, s életérzéseik szembeállításával egyben a szovjet korszak nekrológiáját is megírja.

A szerző részéről a nekrológ mint műfajmegjelölés nem véletlen, hi-

szen a beszélgetések során a halálhoz fűződő érzelmek is gyakran előkerülnek, szintén mindig az adott beszélgetőpartner szovjet rendszerhez fűződő viszonyán keresztül. Így a kötetet felfoghatjuk a kommunista eszméért vagy épp az ellen küzdők, s küzdelmükbe hóhéreként vagy áldozatként, de belebukó emberek halálára írt nekrológok összességéként is. Nekrológgyűjteményként, amely a „kommunista emlékezettel rendelkező emlékszomszédok” képletes vagy tényleges búcsúztatását jelenti.

Az azoktól való búcsúztatást, akiket „másfajta”, azaz nem szovjet ember nem is érthet meg. Az azokhoz írt nekrológot, akik olyannyira hittek az eszmében, olyannyira átengedték

magukat neki, hogy ezért képesek voltak még a családtagjaikat is feljeleníteni, besúgni.

Alekszijejics ezért az első két generáció tagjainál a kommunista eszmével való teljes azonosulás, az eszméért való totális áldozathozatal mikéntjére is kíváncsi, ennek működési mechanizmusát is fürkészi. S kap is rá válaszokat: „Hogy miért nem mondtunk még ítéletet Sztálin, a sztálinizmus felett? Megmondom én magának. Ahhoz, hogy elítéljük Sztálint, a rokonainkat, a barátainkat is el kellene ítélni. A szereteteinket.” – mondja az egyik beszélgetőtárs, s mindezt alá is támasztja a családja történetével: „Ami pedig a hóhérokat illeti. Már nem a szörnyetegeket,

hanem a hétköznapiakat...” – így kezdi apja történetét, akit nem más, mint a szomszédjuk, Jura bácsi jelentett fel. „Jura bácsi horgászni hordta a saját gyerekeit, meg engem is, lova-

golni is elvitt. Javítottam a kerítésünket. Érti? Így már mindjárt másképp fest egy hóhér, ugye? Átlagos, sőt rendes ember volt.” A nagybátyját pedig nem más, mint az unokatestvére, Olja néni súgta be. S ezért jut a mesélő erre a következtetésre: „Tudja, vegytiszta gonoszság

nem létezik. Nem csak Sztálin meg Berija csinálták ezt... Jura bácsi is benne volt, meg a szép Olja néni...”

De a kötet beszélgetéseiből az is kiderül, hogy a hóhérokkal való együttélés azért is lehetett ilyen „zökkenőmentes”, mert a rendszerbe a szerepek felcserélődése is be volt kódolva. A hóhérból egy perc alatt áldozattá, az áldozatból pedig egy perc alatt hóhérrá válás lehetősége. Anna M. fia épp ezzel kapcsolatban mesél a nagybátyjáról, Ványa bácsiról, akit a harmincas években tíz évre Vorkutára, a bányákba száműztek. Amikor letelt a tíz év, a bácsi ugyanabba a gyárba ment vissza dolgozni, ahol a száműzetése előtt alkalmazásban állt. Ugyanazzal az emberrel ült szemben az irodában, aki feljelentette. „Ezek vagyunk mi. Ez az életünk...” „Képzeld csak el, hogy egy volt auschwitzi hóhér és egy volt fogoly egy irodában dolgozik, és ugyanazon a kisablakon át veszik fel a

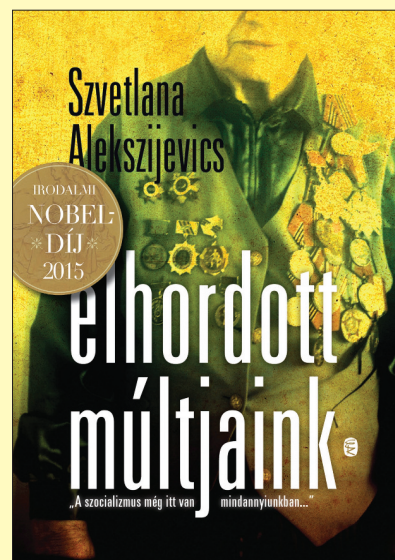
házipénztárban a fizetésüket! Ugyanolyan kitüntetések hordanak a háború után” – olvassuk a felháborodott fiú monológját, aki a szovjet hóhérok és áldozatok felcserélhető-

„Hogy miért nem mondtunk még ítéletet Sztálin, a sztálinizmus felett? Megmondom én magának. Ahhoz, hogy elítéljük Sztálint, a rokonainkat, a barátainkat is el kellene ítélni.”

ségével azok cinrosságát is érzékelteti. Elmeséli, hogy Ványa bácsi a fogóságban, annak érdekében, hogy ne fejjel lefelé, a latrinában végezze, áldozatként maga is vállalta a hóhér szerepét, a hóhérok cinkosává vált: „felnyomta” néhány, vele raboskodó társát.

Az áldozatok és a hóhérok összekacsintásának lehetősége azonban a szovjet éra végével megszűnt. Érvényét veszítette. Mégis tovább hatott. Hisz Gorbacsov alatt, amikor megnyitották a levéltárakat, a valamikori hóhérok felbukkanása óriási tragédiákat okozott: aki addig nem tudta, ki volt az egykori besúgója, most szembesült vele. Effajta szembesülésről számol be Jelena Jurjevna, aki az egyik szovjet társbérlet lakóinak esetét meséli el. Az egyik éjjel egy ötéves kislány anyukájáért eljött a „fekete varjú”. A kislányt az anyja a barátnőjére bízta, akinek a gyerek befogadásáért rögtön kiutaltak egy plusz szobát. A kislány egy idő után „Ánya mamának” szólította nevelőjét. Aztán, ’90 után a látogatótól megkérdezték, akarja-e látni az aktáját. Akarta. A feljelentés ott volt a dosszié elején. A szomszédasszony, Ánya mama volt az. „Maga érti ezt? – teszi fel a kérdést Jurjevna. Én nem. És a nő sem

volt képes felfogni. Hazament, és felakasztotta magát. [...] Emlékszem, mit mondott apám: »A láger túl lehet élni, de az emberi gonoszságot nem.«” Olyannyira nem, hogy ezek a késve felismert gonoszságok még a harmadik, a szovjet eszmét már elutasító generációhoz tartozóknak is megkéséríthetik, tönkretelhetik az életét. Ők is válhatnak az előző rendszer hóhérai és áldozatai közötti cinrosság áldozatává. Ez történik például azzal a fiatalemberrel, aki házasodni készül: egy nagy tiszteletben álló veterán unokáját szeretné feleségül venni. De amikor egy beszélgetés során a nagypapa elmeséli, hogy a hatóságoknak dolgozott, s hogy milyen válogatott kínzásokkal ölték meg a rendszer foglyait, a saját honfitársait, a fiatalember nemcsak ezzel a tudással, hanem a nagypapa unokájával, azaz a választottjával sem kíván együtt élni. Felbontja a jegyességet. Elmenekül. Ám Alekszijejevics könyve összességében azt sugallja, hogy a múlt rendszer cinrosságainak tragikus következményei elől – immár vegytiszta áldozatszerepben – bizony a harmadik generáció tagjai sem menekülhetnek.

Réz Pál
Bokáig pezsgőben
hangos memoár
Magvető Kiadó, 2015, 370 oldal, 3490 Ft

A *Tények és Tanúk* sorozatát hosszú kihagyással, húsz év után újra indította a Magvető Kiadó. A régi fekete borítójú sorozatban mintegy száz rendkívül fontos és izgalmas kötet jelent meg, gondoljunk csak Füst Milán naplójára vagy Kosáry Domokos *Széchenyi Döblingben* című munkájára.

Most Réz Pál hangos memoárjával kezdték a sorozatot. Hangos, mert egy életút-interjú könyvbéli adaptációját olvashatjuk, amely 9+1 adásban hangzott el a Magyar Rádióban. És ehhez bizony hozzá kell fűzőnöm néhány információt, amit kevesen tudnak, de szervesen hozzá tartozik a könyv valós értékeléséhez és elemzéséhez. Tehát mintegy előszó a recenzióhoz:

A '90-es évek elején a Magyar Rádió a megújulás hangulatában pezsgett, újjáalakultak szerkesztőségek, az Irodalmi Szerkesztőséghez kerültek például az egykori ifjúsági szerkesztőség dramaturgjai is. Valamint átalakult a Rádió műsorstruktúrája is, rengeteg új sorozat és műsor született. Az egyik ilyen új

Mégis memoár

Bán Magda könyvajánlója

sorozat volt az életút-interjú a kortárs irodalom jelentős alkotóival. Ebből már több könyv is született, Bodor Ádám *A börtön szaga*, Tolnai Ottó *Költő disznósírban*, Nádas Péter *Nincs menyegyzet, nincs földém* valamint Ferdinandy György *Robinson úr töprengései*. Ezek mind a beszélgetés-sorozat átírt változatai. De az első, Réz Pál és Parti Nagy Lajos beszélgetése volt. Szerkesztőjeként pedig Szabéni Cecíliát kérte fel a szerkesztőség vezetője. Szabéni Cili a Magyar Rádió egyik legjobb dramaturgja volt, és itt a dramaturg a lényeg. Hiszen az Irodalmi Szerkesztőség munkatársainak nagy része nem értett a hangjáték-dramaturgiához. Ebből az együttműködésből sokat tanult szakmailag mindenki.

A most megjelent Réz-memoár a rádiós dramaturg, Szabéni Cecília munkája mintegy 90 százalékban. Azaz a hangos változatnak minden mondata, helye és hangsúlya mint egy hangjátékban a tárgya iránt alázatos és kreatív dramaturg munkája. A szünetek, a rágyújtások, a sóhajok, az ismétlődések, mind-mind a

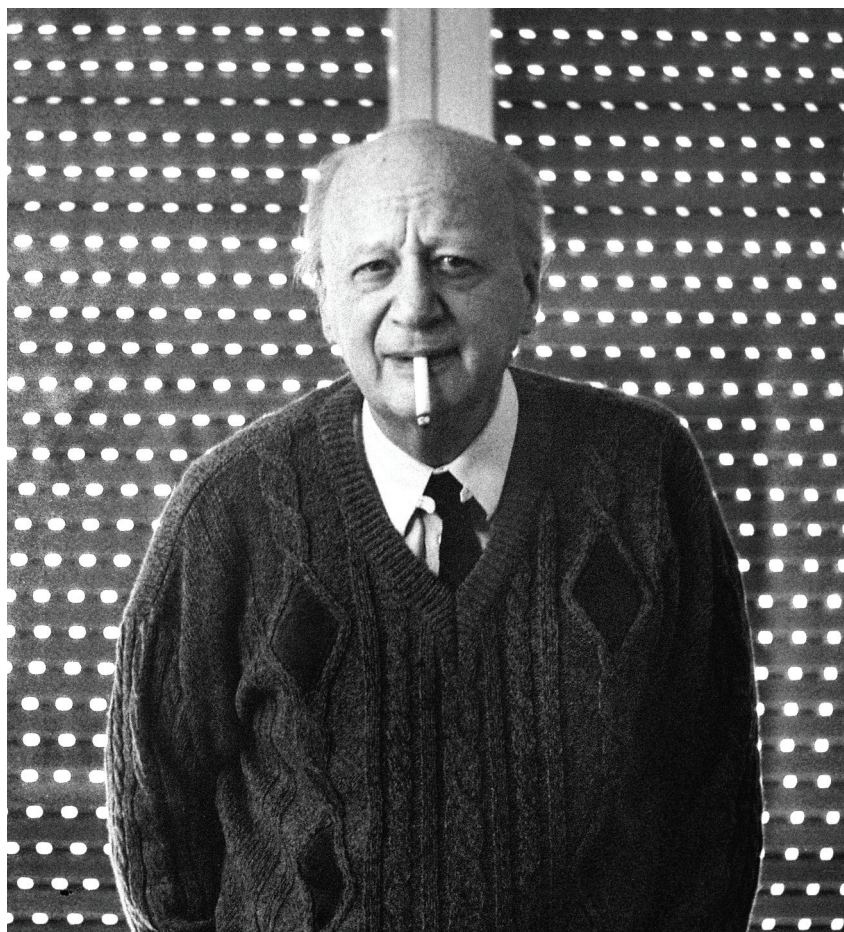
dramaturgot dicsérik. Ez az első olyan életút-interjú, ami úgy tárul elénk, ahogy Szabéni Cili megszerkesztette. Amit Parti Lajos hozzátett 2015-ben, az már epilógus, amikor már nincs rádiós dramaturg, nincs se irodalmi vagy művészeti szerkesztőség és nincs már Magyar Rádió sem.

Réz Pál és Parti Nagy Lajos beszélgetése fesztelen és őszinte, különösen a vége felé a kérdező nyíltan faggatja Rézt az önmagáról kialakított képéről, hogy miért nem lett író, milyennek látja saját szerepét ebben a több mint fél évszázadban? Ez a memoár legkeményebb része, súlypontja. A beszélgetés természetesen a gyerekkorral kezdődik, Erdélyben, a második világháború, gettó, egy kisgyerek reagálása a rettentő világra. A fiatal- és férfikor az irodalom kellős közepébe viszi Réz Pált, ahol a belső minőségérzék és erkölcs határozza meg mozgásterét, amit hol átlép, hol visszalép, ahogy a helyzetértékelése kívánja. Rendkívül szórakoztató, ahogy Parti Naggyal felidézük az ötvenes évek szörnyszülött verseit, Rákosit és sleppjét, hogy hogyan

lehetett azok között a politikai körülmények között mentálisan életben maradni. A barátok és pályatársak portréi, jellemző szituációk történetei nagyon pontosak és szellemesek, kritikusak és önkritikusak. Mottóvá emelt mondatában így fogalmaz az emlékezés mechanizmusáról: „Hát igen, csak kérdés, hogy mennyire azt mesélem, ami lényeges volt. Nagyjából így kellett, hogy történjen, azt hiszem.” Fantasztikus portrék Füst Milánról, Juhász Ferencről, Vas Istvánról, Csurka Istvánról, Déry Tiborról, Ottlik Gézáról, Szűcs Jenőről és Domokos Mátyásról, Weöres Sándorról, hogy csak néhányat említsünk, természetesen igaztalanul kiemelve, mert az édesapjához fűződő, korral változó viszonyát vagy a felesége iránti szerelmét gyönyörűen rajzolja meg. A testvérével, Réz Ádámmal való különös, végül szorosává váló kapcsolata árnyaltan, mégis szikáran fogalmazza meg.

A címben írott mégis memoár arra utal, hogy Réz nem akarta megírni a visszaemlékezéseit, sőt ehhez a rádiós beszélgetéshez sem volt kedve visszatérni, elolvasni. Parti Nagy Lajosnak azután mégis beadta a derekát.

Egyik fontos kérdése ennek a könyvnek, hogy milyen is a tehetség természete, kit mire predesztinál és ki mit vár el önmagától, hogy átalakítja-e céljait az önismeret, vagy az önbecsülés hiánya. Parti Nagy Lajos hosszan faggatja erről Réz Pált, de ez a kérdés átszövi az egész emlékezést. Szerkeszteni, írókat összehozni, köteteket összeállítani, az írókat segítve, ösztökélve, velük beszélgetve, köztük élve – ezt tartja Réz a legfontosabbnak a munkájában.

FOTÓ: SZILÁGYI LENKE

Ahhoz, hogy „ércnél maradandóbbat” alkosson, nem érez tehetséget, így ezt meg sem próbálta. Kishitűség? Éleslátás? Neki kellett eldöntenie. Legnagyobb tettének a Kosztolányi Dezső Összes Művei összeállítását tartja. Nagyobb munkának a Holminál. Valóban egyedülálló nagy teljesítmény kötetekbe szerkeszteni, az eredeti szövegeket ellenőrizni szöveghűség szempontjából, átlátni egy ilyen hatalmas életművet, filozofát próbáló folyamat. Márpedig Réz Pál mint tanult mesterségét említi a filozofát, amely még magánlevelezésének rendezésében is jelen van. A Holmi folyóirat pedig a rendszerváltás egyik legfontosabb folyóiratává vált, nem véletlenül. A minőség jegyében szerkesztette, mint mindig mindent.

Konzervatív? Olyan meghatározhatatlan nálunk mostanában a szavak

tartalma. Ha a minőség az, amikor, – ahogy Réz Pál mondja, belemar a gyomorba, katartikus élmény az olvasása –, akkor bátran vállalható a konzervatív jelző. Napjainkban jelenik meg a Holmi antológia, ez is hatalmas vállalkozás. Mintegy esszenciáját kapjuk majd a Holmi huszonöt évének, Réz Pál elmúlt negyedszázadának.

Azt mondja Réz Pál a könyv végén: „Az utolsó mondatot azt lassan most már neked kell megcsinálnod. És abban benne kell legyen, hogy nagyon sok dolog nincs benne.” Igaz, de így is sok átgondolandót, megértendő és újraolvasandót kíván megolvasóitól.

Utószó az igazság kedvéért: Ami nem lehetett benne a rádióműsorban, de a könyvben van: fényképek, dedikálások, még névmutató is, hiszen Réz Pál filozofa és abban is profi.

Így még meghalni sem lehet

Szarka Károly könyvajánlója

Egy habókos professzor, három léha, semmirekellő és imádnivaló pernahajder, két ártatlannak tűnő szűz, egy bohém költő és egy paráználkodás közben is makulátlanul tiszta, férjes asszony, aki körül mindig május van – ez a szereplőgárda már önmagában is elég egy regényhez, amelyről a fülszöveg sem tudja eldönteni, hogy a szerelem és a halál Da Vinci kódjának, vagy a túlvilági stopposok bölcsészkalauzának nevezze-e. Orbán János Dénesnek az Athenaeum Kiadónál megjelenő regénye, a *Swedenborg kávéház* időtlen időkben játszódik: ha nem tűnne fel egy-egy számítógép és okostelefon, nehéz lenne a jelenben elhelyezni. Térben sem könnyű megtalálni a helyét. Adott egy meg nem nevezett város egyeteme néhány duhaj egyetemistával, angyali és démoni nővel, és adott egy svéd polihisztorról elnevezett kultikus kocsmá, ahol az egyetemisták élete zajlik. Ahol szerelmek szövődnek, és ahol minden más is megtörténik.

A szórakozóhely névadója, Emanuel Swedenborg sokoldalú és elismert természettudós és filozófus volt a 18. században, később azonban elfelejtették. A matematika, a fizika, a csillagászat és az orvostudomány területén is otthonosan mozgott, aztán hirtelen látomásai támadták, utazásokat tett a Mennybe és a Pokolba, angyalokkal és démonokkal társalgott, élményeit pedig papírra vetette. Rájött, a halál utáni élet színesebb, szenvedélyesebb, szélsőségesebb, mint amilyenek az élők el tudják képzelni. Halál utáni élet tehát létezik, ítélet azonban nincs: mi magunk döntjük el, melyik oldalra sodródunk. Swedenborg álmnaplója ihlette meg a borítón sokszor kiátkozott és sokszor megdicsőült irodalmi fenegyerekeknek, valamint erdélyi Villonnak, illetve erdélyi Borgesnek nevezett Orbán János Dénest.

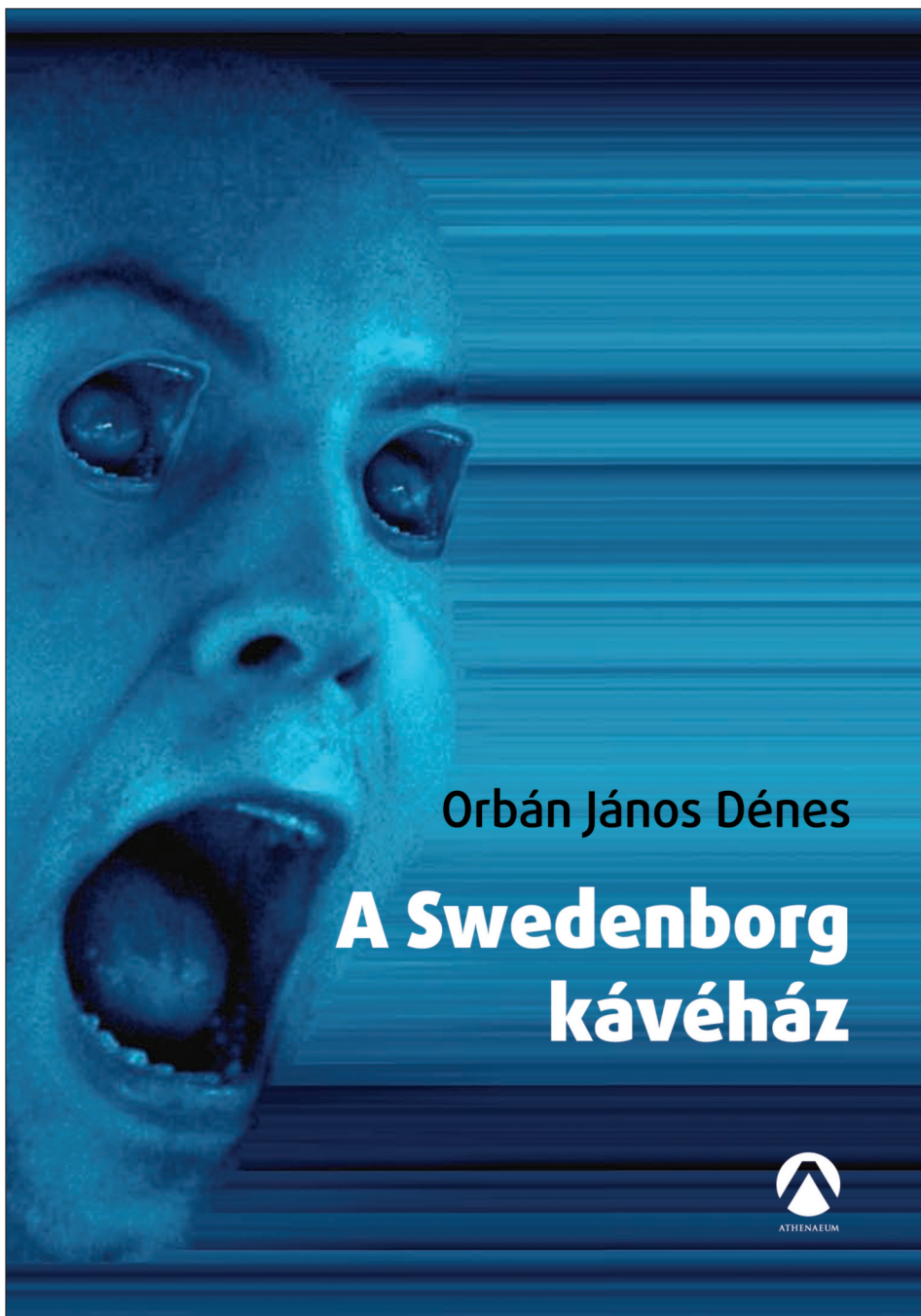
A *Swedenborg kávéház* regény ugyan, de tartalmaz versbetéteket is, amelyek valójában a szövegtest prózai részeivel egyenértékű fejezetek. Bár az egyenértékűség megkérdőjelezhető, mivel a történet nélkülük is kerek egész lenne, és bizonyos prózai fejezetek sem viszik tovább a cselekményt, az olyanok például, amelyekben a telemarketinges feladatokat is magára vállaló Kafka felhívja egyik olvasóját. Ettől függetlenül szórakoztatóak, ahogy a nyelvi regiszterek sorát felvonultató szöveg többi része is. A stílus néhol archaizáló, itt-ott viszont újabb korok szlengjeit parodizálja („atomira csipázlak”, „szercsizlek”, „imizlek”). A szerző gazdag szókinccsel dolgozik, és csak úgy halmozza a különböző kulturális utalásokat az ókori görög mitológiától napjainkig – utóbbiból van kedvesebb, ami nem véletlen. A nosztalgia keveredik a gúnnyal és az iróniával, a hedonista költő és a lódenkabátos hősszerelmes egyszerre ódivatúak és kortalanok.

A történet szerint Jauss, a húszas éveie elején járó árva és dúsgazdag egyetemista fiú beleszeret a gyönyörű és okos Ágnesbe, aki férjnél van, de feltűnik a színen a még szűz Gina, valamint a szintén ártatlan Gréta is. A folyton szerelmes elbeszélőt barátai, a bölcsész tudományok helyett sokkal inkább a mulatozásban jeleskedő Kurrog, Berreg és Duzzad, valamint a bohém, nőfaló és váteszi hajlamokkal bíró költők prototípusa, André mindig visszarángatják a földre, vagyis a földi örömök birodalmába. Hozzájuk hasonlóan jellegzetes karakter Doktor Hugó, a zilált külsejű, folyton dohányzó, nőtlen egyetemi tanár is. A végtelen ivászatok és féktelen orgiák ismertetése ellenére is érezhetjük, hogy a szereplők vágnak valami másra is: előbb-utóbb eljön az ideje, hogy a testi mellett a lelki örömök is elkezdjék

érdekelni őket. Persze, csak akkor, ha túlélik a legvadabb, legőrültebb éveiket. Ami egyáltalán nem evidens, André, a kávéház Vátesze és Casanovája például rögtön vonat elé akarja vetni magát, amint száznál is több hódítás után életében először utasítja vissza egy nő, Jauss pedig minden újabb viszonzatlan szerelembe belepusztul egy kicsit. De a Swedenborg törzsvendégeire legalább annyira vigyáznak angyalaik, mint amennyire démonaik kísértik őket, így pedig még meghalni sem lehet. És ha véletlenül távoznának is az élők sorából, még mindig ott van számukra a swedenborgi Menny és Pokol, a túlvilág, ahol a téboly természetes módon folytatódik. A főhős és barátai éppúgy halhatatlanok, mint a számítógépes játékok végtelen számú élettel rendelkező karakteri, akikkel naphosszat játszanak, ha éppen megunták a nőket és az alkoholt.

A hétköznapiak induló, de mágikus elemei miatt mégsem hétköznapi történet egy hatalmas, hömpölygő, gomolygó látomásba csap át, amelyben az álmok logikája érvényesül: a helyszínek és idősíkok egymásba csúsznak, a holtak újra együtt lehetnek az élőkkel. Ebben a furcsa világban pedig mindegy is, hogy a szerelmesek egymásra találhatnak-e. „Az ember számára saját maga a legfontosabb, bárhogya próbálja bebeszélni magának az ellenkezőjét. Akármilyen szerelmes vagy, úgyis magadat szereted a legjobban” – mondja Jauss egyik szerelmének, Ágnesnek.

Az elbeszélő végül évek múlva egy semmitmondó nevű presszóba tér be, és a „világot újraegyesítő, de a nosztalgiát a rideg valósággal szembesítő s ezáltal meggyilkoló oldalon,

Orbán János Dénes

A Swedenborg kávéház

ATHENAUM

Orbán János Dénes **A Swedenborg kávéház** – 228 oldal, 2990 Ft

az arcok kék útvesztőjében” szörfözik, ott, ahol az egykor vékony derekú lányok vízilovakká változnak, a régi cimborák pedig fásult családapává.

A jelenet nemcsak a digitális forradalom előtt felnőtt generáció(k) közhelyes kesergése, hanem egy annál általánosabb siratása is a fiataliságnak – életkortól és habilitástól függetlenül lehet azonosulni vele vagy idegenkedni tőle. Azzal a megállapítással mindenestre mélyen egyetértek, hogy a fantáziátlan névadás sterilizálja az amúgy hangulatos lokálokat. Ha ebben az említésre sem méltó nevű kocsmában nem is, a Swedenborgban azért szívesen meginnék valamit.

A Móra Könyvkiadó újdonságaiból

Boldizsár Ildikó
Esti mesék lányoknak 6+
Esti mesék fiúknak 6+
Illusztr. Kőszeghy Csilla

Idén karácsonyra jelenik meg az Esti mesék-sorozat első két kötete: az egyik a lányoknak, a másik a fiúknak szól. A meséket – könyvenként tizenhat gyönyörű és tanulságos történetet – Boldizsár Ildikó író-mesekutató válogatta össze a különböző kontinensek mesekincséből: európai, ázsiai, afrikai és amerikai mesékből. A különleges kiállítású, színes kötet saját olvasásra, együtt olvasásra és felolvasásra egyaránt ajánlott.

104 oldal, 2999 Ft
104 oldal, 2999 Ft

Lackfi János: Karácsonyi vándorok 6+
72 oldal, Makhult Gabriella illusztrációival
Kétezer évvel ezelőtt élt napkeleten három király, akik veszedelmes útnak indultak, hogy megkeressék a leghatalmasabb Királyt. Hosszú vándorlásuk egy istállóig vezetett, ahol pontosan azt látták, amit azóta minden karácsonykor az egész világ ünnepel. Ha szeretnéd követni őket nem mindennapi kalandjaik során, ez a könyv bevilágítja az utat, akár... nos, igen, akár a betlehemi csillag. 2799 Ft

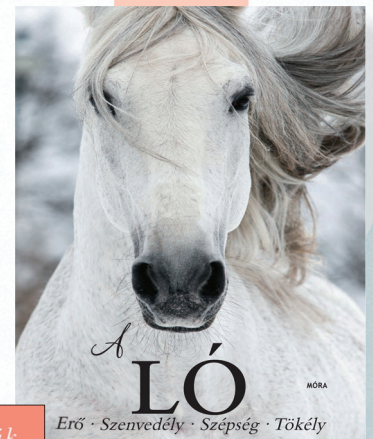

Lackfi János: Kövér Lajos színre lép 9+
120 oldal, illusztr. Molnár Jacqueline

Kövé Lajos olyan kövér ember volt, hogy akkora karosszék kellett neki, mint egy hajó. És olyan kövér, hogy akkora ágyban fért csak el, mint egy repülő. És olyan kövér, hogy nem ehetett kisebb asztalról, mint egy ház. Az utcát, ahol lakott, róla nevezték el. Mégpedig azért, mert szinte az egész utcában nem élt senki más, csak ő, Kövér Lajos. Egy barátja viselt rá gondot, Sovány Lacinak hívták. A történetben aztán előkerül egy csomó nemzetközi hírű súlyemelő, egy csomó lepotyogott kőműves, egy csomó óriás méretű, tarka zokni, egy csomó színes öltönyös amerikai menedzser, egy könyéki olajos autószerelő bácsi, no meg egy fehér ló. 2999 Ft

Elaine Walker: A ló - Erő • Szenvedély • Szépség • Tökély 16+
224 oldal, ford. Zölei Anikó

A ló és ember között fennálló különleges kapcsolat több ezer éves múltra tekint vissza. A ló minden más állatnál nagyobb hatást gyakorolt gondolkodásunkra, társadalmunk fejlődésére, és mindmáig a legkülönbözőbb emberi kultúrák festői, írói és utazói számára jelent kifogyhatatlan inspirációt. 3999 Ft

Dr. Sonya Rhodes és Susan Schneider: Az alfa-nő párra lel – avagy hogyan találhatják meg a szerelmet és a boldogságot az erős nők megalkuvás nélkül 18+

224 oldal, ford. Vince Judit Andrea

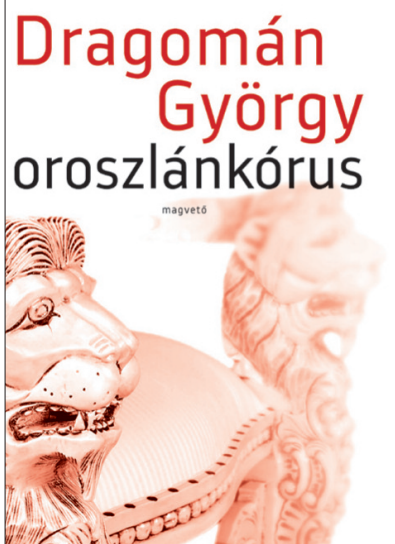
Egy sikeres nő folyton azt hallgathatja, hogy karrierje szárnyalásával egyidejűleg le is mondhat a házassággal, családdal kapcsolatos álmairól.

„Ne higgy a negatív jóslatoknak!” – tanácsolja dr. Sonya Rhodes, a neves párkapcsolati terapeuta. A statisztikák szerint napjaink alfa-nőjéből – aki ambiciózus, magabiztos és szorgalmas – aligha lesz vénlány. Éppen ellenkezőleg; a genderszerepek újragondolásával a nők minden eddiginél jobb párkapcsolatokat alakíthatnak ki. Több mint harmincévnyi klinikai pszichológusként szerzett tapasztalatával dr. Rhodes aktuális témához nyúlt könyvében: segít az öntudatos és sikeres nőknek abban, hogy olyan férfi oldalán találják meg a szerelmet, aki méltányolja vezető erejüket, egyszerszind kiégészi őket. 2499 Ft

Hogyan találhatják meg a szerelmet és a boldogságot az erős nők megalkuvás nélkül

AZ
ALFA-NŐ
PÁRRA LEL

Dr. Sonya Rhodes
és Susan Schneider

Dragomán György
Oroszlánkórus
Magvető Kiadó, 2015, 256 oldal, 3490 Ft

Apazene

Tarján Tamás könyvajánlója

Nyilatkozza a szerző, idézet tudatja a hátsó borítón, nem hagyják említetlenül a kritikusok: Dragomán György első novelláskötetének darabjai zenei szerveződésűek, sőt legtöbbjük zenehallgatás közben íródott. Így van. Minden sort, bekezdést áthat a tematikus vagy nyelvi zeneiség, de az sem érdektelen, hogy a különféle zenék, zeneszerszámok, „szövegkották” delejes dallamaira legtöbbször apák elevenednek meg, akikre kisgyerekek, nagyobb gyerekek, már felnőtt gyerekek vetik pillantásukat. Az apákhoz sokszor további apák tartoznak, vagyis a gyerek szemszögéből nagyapák, meg feleségek: asszonyok, anyák. Nem ritka, hogy az anyák elmentek, elhunytak, és azóta az apák elég furcsán élnek, amíg meg nem halnak. Az egyik például tizenöt évig szerkeszt lemezjátszót, hangdobozokat, de féltett bakelitkorongjait – köztük a legféltettebbet, a szovjet kiadású, ritkaságnak számító (mert egyébként bezúzott) Wagner-árfelvételeket – ő maga sosem hallgatja, hallja. A szenvedélyes barkácsolás csak arra jó, hogy a fiának üzenjen, és

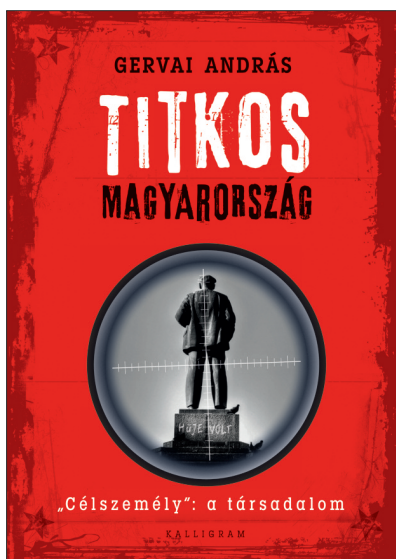
A *hangdobozokból* ki is szűrődik, a fiú végül hallja-e, amit az apja nem.

Olyan a kötet, mintha képgyűjtemény lenne: fényképnovellák múlt és jelen albumában. A fotók esetleg megfakultak, hiányosak – és ettől még érdekesebb, sejtelmesebb, amit ábrázolnak. Egyik-másik személyt, jelenetet talán nem feltétlenül volt érdemes megörökíteni, de valahogy azoknak is itt a helyük. Ha némely szöveg csupán egy oldalnyi, még rövidtörténetnek is rövid, az is lehet regényes. A regényesség sokszor a távolságvágyból, a távolságból fakad. Az utazásból, elutazásból. Dragomán hétköznapi hősei szeretnének messzire kerülni gyerekkori tájuktól (erdélyi városok szorongató emlékeitől, nyelvi beidegződésektől), motivikusan újra-újra felködlő emlékszorongásuktól (ahogy a nagyok a létra felső fokáról repülni tanították a kisebb gyereket...), tárgyaktól, amelyeket az apák örökölni hagynak.

„Apazene”: ez lehetne egy dél-amerikai vagy grönlandi város neve is, ahová a várakozással ellentétben mégsem jó megérkezni; már állna is tovább az

ember. Az apák és az emlékek minden-hová elkísérnek.

Aki ismeri Dragomán György három eddigi regényét, ráérez: e novellák társszövegek, a nagyepikáról lepergett epizódok, balladásan besűrűsödött drámák, általában egyes szám első személyű elbeszéléssel előtárva. Akad százenszifksön beütésű írás a fejezetekre nem osztott folyamban (*Poszt-humán randi*), de az erős töltetű, érdekes szövésszerű, a párbeszédet sokféleképp alkalmazó művek inkább az ezredforduló körüli emberlét csapdáival, torzónak maradó életekkel, fogukat összeszorítva az ellenséges világnak feszülő küszködőkkel foglalkoznak: a humánummal, amely oly sokszor nem osztályrésze a *homónak*. Ott a legjobb a könyv, ahol nem fejti meg magát (mint a *Nulla-nulla-nulla-nulla*, vagy az *Extra Brut pezsgője*, amely „megüzeni”, hogy „extra brutál” szituáció kelléke), hanem evidens szabadeséssel jut kifejtetéig (*Puerta del Sol*; *A rendszer és ellenségei*; *Halleves* stb.). A java olvastán örvendünk a híradásnak: megjelenésre vár a következő Dragomán-novelláskötet is.

Gervai András

Titkos Magyarország

„Célszemély”: a társadalom

Kalligram Kiadó, 2014, 355 oldal, 3500 Ft

Rendőrállami praktikák

Tódor János könyvajánlója

Kafka barátjának, Max Brodnak a visszaemlékezései szerint amikor a prágai író társaságban felolvasta *A pert*, meg a hatalomnak kiszolgált, keményen dolgozó kisember totális kiszolgáltatottságát hasonlóképpen sugalló novelláit, mindannyian, a szerző is, gyakorta hangosan felkacagtak. Nem tudom, Gervai Andrásnak az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában (ÁBTL) meg a könyvtárakban, ahol kutatásait végezte, hányszor kellett visszatartania a hangos nevetést, miközben a képtelennél képtelenebb nyomozati iratokat olvasgatta. Mert, bár munkája tárgya emberi tragédiákkal terhes, sajnos vagy éppen ezért nagyon is röhögésre ingerlő.

Kitűnő és hiánypótló Gervai legújabb, a politikai rendőrségnek és hálózatának (lehetek az átkosban összesen vagy kétszázezren) működését feltáró könyve, ám a címevel (*Titkos Magyarország*) vitatkoznék.

A létező (bár szerintem nem létezett soha) szocializmus legvidámabb barakkjában egyáltalában nem volt titok, hogy megfigyelték, lehallgatták és, ha túl messze mentek, a mindig kéznél lévő büntető jogszabályokkal egzisztenciálisan tönkre is tették azokat, akik a *létező nem létezővel* szembeni ellenérzéseiknek hangot is adtak. Annak, aki a titkos (helyesebben titkosított) Magyarországon egyáltalán törődött ilyen dolgokkal – vegyük tudomásul, hogy a kisembert jobban lekötötte a hobbitelek, a lakáshiány vagy éppen a Zsiguli-kiutalás – a politikai rendőrség sunyi ténykedése nyílt titoknak számított. Bármennyire furcsa, ma, amikor a ÁBTL-ből bárki kikérheti a rá vonatkozó aktákat, a helyzet talán még siralmasabb: a fogyasztói kapitalizmus biorobotjainak, közmunkásainak és munkanélkülieinek kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy ki, kit és miért súgott be a szociba, hogy lesz-e valaha ebben az országban

ügynöktörvény (persze, soha napján, kiskedden), mint ahogy az is, hogy szégyellik-e magukat a még élő, hivatásos és műkedvelő titkosszolgák (nem). Éppen ennek, a mindenbe beleszaró, általános érdektelenségnek a jelzése a mindenkori politikai osztályok legfőbb érdeke.

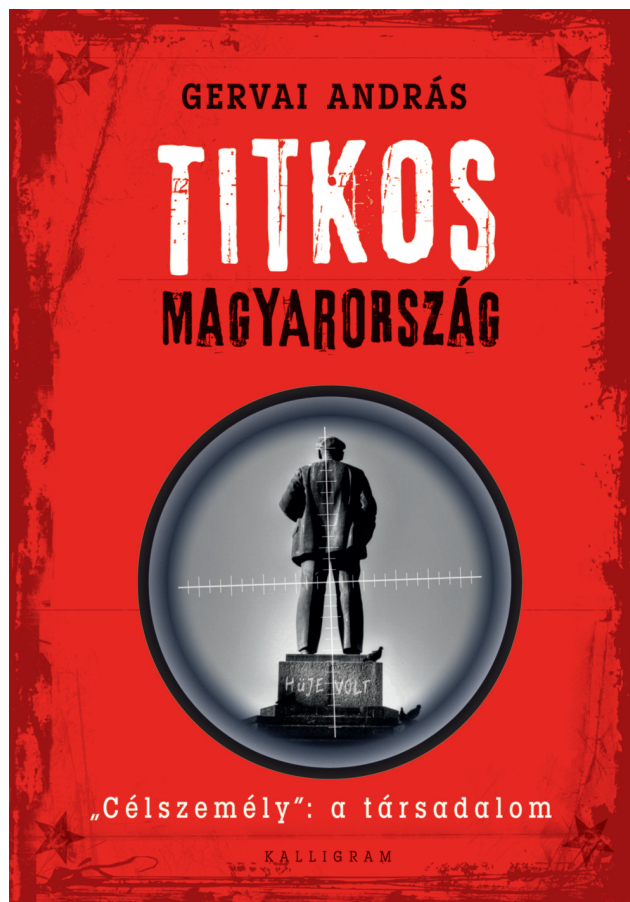
A *Titkos Magyarország*ot – amely a szerző előző, nagy vihart kavart könyvének, a *Fedőneve*: „szocializmus”-nak a folytatása – mindenkinek el kéne olvasnia, a középiskolásoknak ingyen osztogatni, féltő azonban, hogy csak a szakemberek és a primitív pártállami aberrációk iránt érdeklődő ínyencek fogják majd kézbe. A kisserűségükben is elképesztő eseteket feldolgozó tanulmányok pár évtized távlatából is jó rálátást adnak arra, hogy mennyire nem veszi ember-számba a magát demokratikusnak hazudó állam az alattvalóit, s miféle agyament baromságokkal képes hivatásszerűen foglalkozni és másokat bajba sodorni az erőszak-

szervezetbe tömörült emberszabású, ha hatalmat kap. És mindezt a mi pénzünkön.

Mert nem az volt az idióta, aki rá bírta írni egy Lenin szoborra, hogy a Legnagyobb Októberi „hüje volt”, hanem azok, akik emiatt állam elleni izgatás gyanújával hosszú hónapig nyomoztak utána. Azon már biztosan Kafkák is egymás hátát csapkodva röhögtek volna, hogy a sikertelen kutakodásnak azzal próbáltak optimista végszót adni a politikai rendőrség keretlegényei, hogy a helyi pártház falára fehér krétával, cselből, „az ismeretlen tettes cselek-

vési készségének kiváltása érdekében”(!) ráírták, „Éljen Lenin!” Szegény Uljanov szobraira később is rájárt a rúd, a rendszerváltás hajnalán a mohácsi, lépcsőn lefelé lépkedő Lenin elvtársat öntötték nyakon citromsárga festékkel. A nyolcvanas évek elején Székefehérváron egy ház falára fősprézett, „Lennon élt, Lennon él, Lennon élni fog!” borzolta a megyei pártbizottsági fontoskodók kedélyeit. Sokunkat kihallgattak a politikai nyomingerek, árukapcsolásként azt is megpróbálták rákn verni, hogy biztos közülünk véste bele valaki bicskával a vasútállomás vécefülkéjének ajtajába, hogy „Geciruszkik, kifelé!”

Na, ilyen és ehhez hasonló, a nyugaton ténykedő, világhírű magyar tudósok, művészek itthon élő családtagjainak zaklatásától, a többgenerációs állambiztonsági famílián át a besúgás szociológiájáig és (spicli

pszichiáterekekkel megsépkelt) pszichológiájáig, egyszerre izgalmas és abszurditásában megborzongtató sztorikkal van tele Gervai könyve. Mindazonáltal ne higgyék el, hogy az állambiztonsági óvodában minden kisgyereknek tartótiszt volt a jele, akadtak ott bizony kis politikus-ábrák is. Remélem, az író legközelebb a velejéig romlott parancskiadókát is gombostűre tűzi majd.

Gervai András a kötet előszavában „a múlttal való szembenézés, a mérlegkészítés” szükségességét azzal magyarázza, hogy „többen hajlamosak arra, hogy [...] a rendszerváltás be nem váltott ígéretei és lehetőségei miatti csalódottságukban a szocializmus évtizedeiből csak a jóra és a szépre emlékezzenek...” Korrigálni vagyok kénytelen a szerzőt: nem többen, hanem a létminimum alatt nyomorgók többsége, 2-3millió magyar szenved ilyesfajta téveszmében.

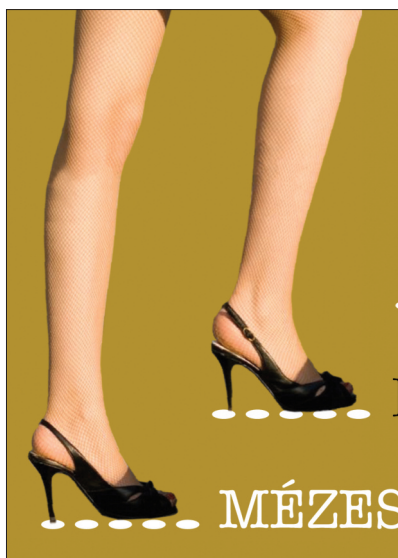
Így aztán, hasonlóképpen a T. Ház bársonyos székeiben terpeszkedő, képmutató képviselőkhöz, magáról tesznek, az ún. „történelmi szembenézésre”.

Ennek ellenére sok politikusról, művészlőről, egyéb közszereplőről derült ki az elmúlt negyedszázadban – egyebek mellett Gervai kutatásainak köszönhetően –, hogy önként és dalolva, vagy éppen megszarolva körmölték, illetve súgták tartótisztjuk fülébe a házi feladatokat. Aztán a nagy dérrel-dúrral beharangozott elszámoltatás valahogy elmaradt, és immár 25 éve késik. Uraink és parancsolóink nem hűjültek meg (ne felejtjük, csak Lenin hülye), hogy önmagukat

leleplező törvényt hozzanak. Tudják ők nagyon jól egymásról, hogy ki kicsoda, de sokkal többet ér foltos múltjával revolverezni a politikai ellenfelet és pártját, mint simán lerántani róla a besúgóleplet.

A felelős egypártemberek közül, akik az utasításokat adták az operatív rendőrségnek a beszerzésekre, az értelmetlen nyomozásokra még ma is sokan élnek és virulnak. Megtalálhatók a legkülönfélébb mai pártok soraiban. A jobboldali kormánypárthoz dörgölődő hajdani főkomancsot éppen a napokban tüntették ki az egyik legmagasabb magyar kitüntetéssel. Az egykori pártapparatscikok, háromper-akárhányas vezérek és tartótisztek tehát nyugodtan alhatnak és élvezhetik a jól megérdemelt kegy- és nyugdíjukat.

Így megy ez mifelénk, a lezüllött, következmények nélküli Magyarországon.

Ian McEwan
Mézesmadzag
Scolar Kiadó, 2015, 3950 Ft

Fordulatok láncolata

Ayhan Gökhan könyvajánlója

Az 1948-as születésű brit novellista és író, Ian McEwan, aki nem mellesleg 1998-ban *Amsterdam* című kötetéért elnyerte a rangos Man Booker Díjat, ismételten sikergyánús könyvvel rukkolt elő. A *Mézesmadzag* címen a Scolar Kiadónál megjelent regény alighanem tökéletesen beleillik az év egyik legizgalmasabb kiadványainak sorába, annál is inkább, mert a számos remek könyvvel rendelkező szerző mostani regénye is valóság és képzelet megtréfálására tesz nem is akármilyen kísérletet, hogy egy „játék” erejéig megvezesse az olvasót.

A történet főszereplője Serena Frome különleges is meg nem is, érdekes is, meg nem is, karaktere belesimul és ki is válik környezetéből. A *Mézesmadzag* története az ő elbeszélésén keresztül válik egyre érdekfeszítőbbé, hogy szinte nehezen esik letennünk a könyvet, ha csak nem egyvégtében olvassuk el, bár érdekesebb darabonként hozzájutni a könyv nyújtotta élvezetekhez. Nagy-Britannia hetvenes

éveibe csöppenünk, ott játszódik a zaklatott és izgalmakban bővelkedő, az irodalmi fogásokkal nem spóroló író regénye.

Egyetemistaként különös kapcsolat alakul ki a lány és Tony Canning nevű tanára között. Ő járul hozzá ahhoz a folyamathoz, ahonnan alapjában véve azt mondhatjuk, hogy kezdetét veszi a fordulatok láncolata. Serenát az M15 a szolgálatába állítja, azt a feladatot kapja ugyanis, hogy antikommunista művek írására vegyen rá egy Tom Haley nevű író. Amíg nem találkoznak, addig Serena az író írásaiból próbálja jobban megismerni és megérteni őt, már-már a férfi iránti rajongásig jutva el ezzel. Serena, bár lektűröket szívesen olvas, nem állíthatjuk, hogy az irodalom barátja lenne. Itt aztán valóság és képzelet határa megszűnik létezni, a lány lassan úgy jár, mint az öreg Balzac, aki élete vége felé már nem tudta megkülönböztetni a regényeiben szereplő figurákat a hús-vér valóságban létező alakoktól. Szépen

lassan Serena és mi, gyanútlan olvasók is bevesszük a mézesmadzagot. Nem mesélem tovább, mert ekkor jön csak a java, nézőpontváltás, regény a regényben, avagy élet az életben, ahogy tetszik, életben végbemenő regény és regényben lezajló élet kötelén egyensúlyozunk a lánnyal együtt, s a pályakezdő íróról is kiderül, hogy nem az, akinek hisszük elsőre.

A regény megunhatatlan, és nem az erotikus jelenetek, inkább az író teremtette megnyerő atmoszféra és a feszültséggel gondosan átítatott hangulat miatt.

Mindjárt itt a Karácsony, és ha még nem találtunk megfelelő könyvet, Ian McEwan regénye tökéletes

választás, és garantáltan többet ígér, mint azt gondolnánk.

Scolar Karácsony

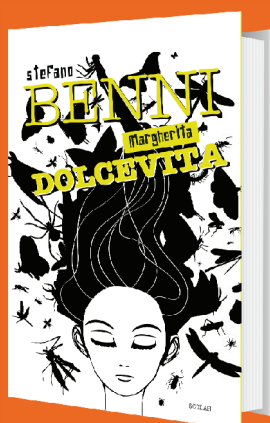

Mézesmadzag

Ian McEwan

Ár: 3950 Ft

A Mézesmadzag egyszerre kémtörténet és korrajz, melyben mesterien fonódik össze a politikai szál a szerelem és az árulás örök témájával. A hetvenes évek elején járunk, az ír zavargások, a hidegháború, az energiaválság idején. Új remekmű McEwantól.

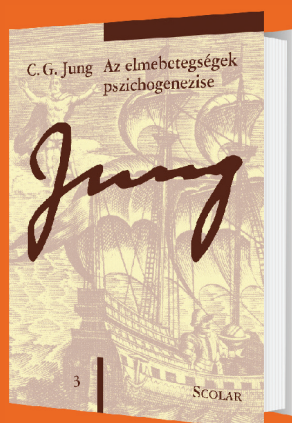

Margherita Dolcevita

Stefano Benni

Ár: 2950 Ft

Margherita a város szélén lakik a családjával. Egy nap új lakók érkeznek a szomszédba, akik lassan tönkreteszik a környéket. Benni satírája globális környezeti és civilizációs problémákat vet föl, humora révén mégis felhőtlen szórakozást ígér.

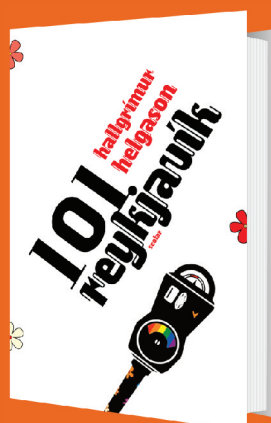

Az elmebetegségek pszichogenezise

C. G. Jung

Ár: 5950 Ft

A magyar nyelven eddig még nem publikált kötet Jung munkásságának hazánkban alig ismert oldalát mutatja be. A kilenc írás elsősorban a tudatlan és a skizofrénia (akkori elnevezéssel: dementia praecox) viszonyát tárgyalja.

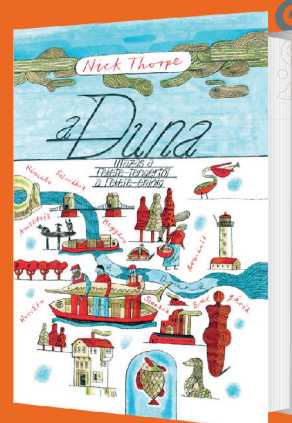

101 Reykjavík

Hallgrímur Helgason

Ár: 3950 Ft

Az izlandi író fekete humorral átitatott történetében brutális őszinteséggel ír egy fiatalemberrel, aki a végletekig fokozza a tétlenséget – mese a züllött és zseniális emberi természetről.

A Duna Utazás a Fekete-tengertől a Fekete-erdőig

Nick Thorpe

Ár: 3950 Ft

A BBC tudósítója, Nick Thorpe egyéves dunai utazásán keresztül új fényben láttatja Európát. Könnyed, személyes hangvételű írásában pontos képet fest az itteni emberekről, a történelemről és a tájakról. Mi többet várhatnánk egy rendhagyó útikönyvtől?

A zuhanás sokkja

Nathan Filer

Ár: 3250 Ft

Egy kegyetlen baleset és annak az utóregése adja a magját a 2013-as év Costadíjas könyvének. A kortárs angol regény a lelki betegségbe való alászállás portréját festi elénk – bátran, szókimondóan, no meg rendkívül viccesen és szórakoztatóan.

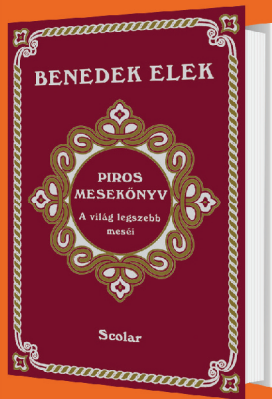

Garmann titka

Stian Hole

Ár: 2450 Ft

A többszörös díjazott gyerekkönyvsorozat harmadik kötetében Garmann az egyik barátjával csodás fantáziavilágra bukkan. Az egyedi képi világú könyv bepillantást enged egy kislány és egy király szemérmes ismerkedésébe és az első csók történetébe.

Piros mesekönyv

Benedek Elek

Ár: 4400 Ft

A világ mesekincséből válogató Benedek Elek igazi mesevilágba, a tündérek, pillékek, mesemanók és fehér paripás királyfiak csodaszórájába repíti – persze varázsszöngyeken – a gyereket. Az értékálló történeteket Kapala Györgyi képei illusztrálják.

Királylányos könyv

Illés Andrea

Ár: 3450 Ft

Melyik kislányt ne érdekelnék a királynők? Ki ne öltözött volna hercegkisasszonynak a farsangon, vagy álmódzott volna fényes esküvőről? A történelem varázslatos „kifutóján” tíz pompás uralkodónő vonul fel. Horváth Ildi rajzaival.

Garázs bagázs-sorozat 5-6.

M. Kácsor Zoltán

Ár: 1495 Ft

A 3-6 éveseknek szóló mesesorozat a Garázs lakóinak életét meséli el. S hogy kik ezek a furcsa lakók? Egy buldózer, két markoló, egy bobcat, egy kombajn, egy úthenger, egy dömpfer... És e furcsa bagázssal mindig történik valami izgalmas.

www.scolar.hu
facebook.com/scolarklub

SCOLAR

Az emberiség története

Corvina Kiadó, 2015, 400 oldal, 12 000 Ft

Hogyan él az ember ezen a világon, amióta kiemelkedett, milyenek voltak a korok, népek, civilizációk? A válaszokat nagyrészt a krónikák kínálják, a maguk keretei között, korlátozott megbízhatósággal. Van azonban egy fajtájuk, amely – bár teljeskörű képet nem adhat – nagyon sokat elmond, és a hitelessége csak attól függ, mennyire vagyunk képesek fellelni és helyesen „olvasni” az elemeit. Ezt a korok, népek, civilizációk ránk maradt tárgyaiból méríthetjük. Az eszköz, használati tárgy, ékszer, műtárgy és bármi, ami emberi alkotás gyümölcse, ma betekintést ad, hogyan éltek akkor, milyen szükségleteik voltak, mire voltak képesek, és gyakran a gondolkodásukba, az értékrendjükbe is.

Tökéletesen találó ebben a Corvina Kiadó ajánlója: „Az emberiség hátrahagyott tárgyai a múlt egy-egy fejezetéről beszélnek. [...] Milyen otthonokban laktak, hogyan temetkeztek, milyen istenekben hittek? Mit, hogyan és miből ettek és ittak? Hogyan öltöztek, dolgoztak, szórakoztak, tanultak, utaztak, harcoltak és kereskedtek? Az itt szereplő 1000

Az emberiség története

Dr. Osman Péter könyvajánlója

tárgy megelevenedik, és mesél nekünk 22 ezer év történelméről. Ezt a páratlanul gazdag albumot lapozgatva kiderül, hogy elődeink jóval izgalmasabb és érdekesebb világban éltek, mint ahogy azt mi valaha is elképzeltük. A könyv összeállítói remek munkát végeztek, mert gondosan elkerülték a közhelyeket: csupa olyan tárgyat válogattak ki több száz múzeum gyűjteményéből, amit valószínűleg még nem láttunk. Felejthetetlen utazásban lesz részünk Észak-Skandináviától a Húsvét-szigetig, a civilizáció hajnalától napjainkig, a kőbaltától az okostelefonig.”

E tárgyak igen látványosan különösen fontos dolgot tanítanak ember-voltunkról. Jelentős részük spirituális vagy intellektuális igények kielégítésére, és/vagy a közösségi élet funkcióinak ellátására szolgál. És már a legkorábbiak kialakítása is jól mutatja, hogy e távoli őseink intelligensen felismerték, és alkotó módon ki is aknázták a dolgok működését, az okozati összefüggéseket, a továbbiakban pedig megjelenik valami, ami csak az emberre jellemző: a pusztán használati értéken túllépő, annál

sokkal többet is teremtő igényesség.

A hajdani és mai népek tárgykultúráiból, életük minden területéről merített ezer tárgy a hozzájuk csatlakozó ismertető és magyarázó szövegekkel látványos, sok elemében gyönyörű technika-, művészet- és kultúrtörténeti áll össze az idő- és a térbeli dimenziók mentén. Így vezet a kötet végig – a fejezetek címeit idézve – a korai társadalmakon, az antik civilizációkon, a középkoron, az új vallásokon és új birodalmakon, az „ipar és függetlenség” korszakán, s a gépesítés korán egészen napjainkig.

Így sorakoznak benne, példálózva kiragadva, a korai civilizációk meghökkenítő mívességgel kimunkált tárgyai, Stonehenge dolmenje, az etruszkok műalkotásai, a Bayeux-i kárpit, a Magna Charta, az Andok kincsei, az Agyaghadserég, prekolumbián közép-amerikai szobrok, keleti kultúrák remekművei, reneszánsz hangszeresek, műtárgyak, tudományos eszközök, és – nagyot ugorva –, a Gatling géppuska, Benz automobilja, a Boeing 747, jegyek a Beatlesre, a Casablanca plakátja, a telexgép, a Telstar műhold és az iPad.

Hegedűs Péter
Panelárnyék
Atlantic Press Kiadó, 2015, 3290 Ft

Hegedűs Péter előző novelláskötetéről valami olyast mondtam, hogy az író nem arra teremti az Úr, hogy közönséges történetekből átfolyatva saját szűrőn izomból-erőből különleges gyártson, hanem arra, hogy a közönséges történet belsejében látott különleges csírákat mutassa meg az olvasónak. Nem kell több az íróshoz. Ha akad szerkesztő, aki ráveszi, hogy a parnaszusi lajtorján ereszkedjen alá néhány fokozatot, mert abból a magasságból a sasszemű író se lát néhány futkosó hangyán és lusta pondrón kívül más filozófiai igazságokba csomagolva, akkor így marad. Pedig van a szerzőben szufia, mondtam az előző kötetre (valami ilyest). Most itt a regény. Harmadik kötet, első regény, lássuk, mire telt az elmúlt három esztendő.

A recenzens kétszeresen meglőve a kötet végére érve. Miről írhat, meddig mehet el? Először is a kötet krimi. Egy krimi cselekményét érinteni se illik. Igaz, a pszicho, a lélektani mélyfúrás felől krimi, de akkor is. Dosztojevskij recenziálásakor is csak nézne tanácstalanul. Ráadásul kisregény ül a regényben. Kicsivel (nagyon) tudományosabb, elméletibb az alapregénynél, olyannyi-

Miért nő a fű?

Onagy Zoltán könyvajánlója

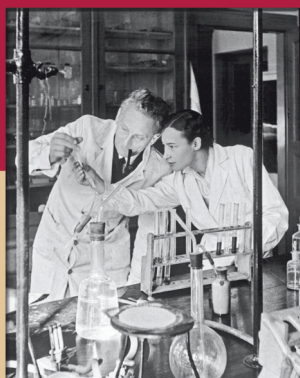
ra a vallástörténet nyelvhasználatával, hogy háromszor rugaszkodik neki, hogy kiderüljön, milyen funkciót szán a szerzői szándék az amúgy egyszerű, „életképek egy fordító életéből” alapján. A kis test ugyanazt mondja a tudományos dolgozatok modorában, mint a nagy test.

Mi végre töltjük életünket a földön? Visszatérő emberi kérdés, fiatal írók törvénytörően csúsznak a konszenzusos sorozatszerepbe, az írók magányos színpadán legkönnyebb rágórcsölni és úgy maradni: „miért nő a fű, hogyha majd leszárad? miért szárad le, ha újranő?” A kérdés nem kérdés. A nagy, központi cél felismerése iránti vágy sem életidegen. Hatni, változtatni, isteni igazságokat osztani, ha két ember életét megváltoztatom jó irányba, már mérhető a földi lét értelme. A tömeg, a slepp azzal tölti idejét a világban, hogy eszik, iszik, alszik, szaporodik, aztán meghal, újra születik, meghal, és így tovább. Nem valódi élet. A valódi élet azt jelenti, hogy örök érvényűt alkotunk. Amint az író örök érvényűt képes létrehozni, örökké tartó eredmény a jutalma. Az öröklétért érdemes erőfeszítéseket tenni. Nyilván. Az efféle vágy

törvénytörően rugdalja a fiatal fordítót a megfoghatatlan, az ezoterikus és a transzcendens felé. Ebből az irányból érkezik a mindent felülíró, hatékony tudás. A fordító könnyen talál utat. Az ország legjelentősebb ezoterikus kiadójának fordít. Meglehetősen szimpla, ám parádésan aprólékos, fanyar humorba applikált mindennapjait követhetjük a regényben, fiatal nő, fiatal férfi, kicsi gyerek és a napi események (érthetetlen módon az erotika szinte érintőlegesen sem). Nagy munka. A szerző nem kívánja minden bekezdésben új, elképesztő felfedezéssel meghökkenteni az olvasót. Apró, pontos, telivér megfigyelésekkel vezet az olvasót a városszélre, a lakótelepi világba. Az elutasító családi mikrotenyészet a pont, ahol az ezotéria megtelepszik, szárba szökken. Nem nevezhető másnak, mint a transzcendens leágazásának, hogy egy lakótelepi lakás tenyéryni dolgozószobájában óhajtja a főszereplő szintetizálnia világ valamennyi felgyűlt tudását. A fordító – a regény szerint – rosszul jár a centralizált tudással, ennyi talán elérhető. Hegedűs Péter túl ezen a könyvön is. Az olvasó várhatja a következőt.

Hargittai Magdolna

NŐK A TUDOMÁNYBAN HATÁROK NÉLKÜL

Akiknek sikerült

Hargittai Magdolnával beszélget Fejes Imre

Hargittai Magdolna

Nők a tudományban határok nélkül

Akadémiai Kiadó, 2015, 4200 Ft

Sok csapda van abban, hogy egy nőből kutató, tudós vagy akár Nobel-díjas legyen vagy lehessen. Hargittai Magdolna, az ismert tudós és író legújabb könyve, a *Nők a tudományban - Határok nélkül* címmel arról is szól, hogyan győzték le sokan ezeket az akadályokat. Miért fontos ez a könyv?

Az egészet elsősorban azért írtam, hogy példaképeket állítsak azoknak a fiatal nőknek, akik érdeklődnek a természettudományos szakmák iránt, de esetleg megriadnak, mert látják, hogy a társadalomban még most is van egy olyan hozzáállás, hogy bizonyos szakmák nem valók nőknek. Például ilyen a mérnöki szakma vagy a fizikusé. Úgy érzem, hogy bemutatva azokat, akik sikereket értek el a különböző természettudományos szakmákban, példaképeket nyújtunk ezeknek a fiataloknak; bizonyítva, hogy nők is lehetnek sikeresek a tudományokban és érdemes megpróbálni.

Körülbelül 60-70 beszélgetést rögzítettem négy kontinens 15 országában. Ezt azért is fontos hangsúlyozni mert nagyon különböző környezetekben is hasonló problémák merültek fel. Ez a határok nélkül egyik jelentése. A másik a diszciplináris határok – vajjon mennyire más problémákkal találkozhatnak a kémikusok, fizikusok, orvosbiológusok, vagy éppen a műszaki tudományok művelői. Ebben a vonatkozásban is sok hasonlóságot tapasztaltam. A beszélgetések során érdeklődtem a tudományos munkájukról, indulásukról, családjukról, és arról is, tapasztaltak-e valaha diszkriminációt. Legtöbbjük igen. A könyv többségében ma is élő tudósokról szól, de szerepel benne néhány korábbi időszak nagy alakja is, akik nélkül hiányérzetünk lehetett volna és akikről – kutatásokkal sikerült eddig ismeretlen érdekességeket felderítenem.

Mi volt közös ebben a saját pályáján tapasztaltakkal?

A munkahelyemen nem éreztem diszkriminációt. Azt is csak sokára vettem észre, hogy a nők hátrányban vannak a férfiakkal szemben. Amikor egyetemre jártam, nagyjából ugyanannyi volt az én szakomon a fiú és a lány. Ugyanakkor, a tanárok között nem volt egyetlen női professzor sem. Annak idején ez nem tudatosult bennem, a tanulással, majd a szakmámmal voltam elfoglalva. Akkor figyeltem fel a nők alulreprezentáltságára a tudományos pályákon, amikor a férjem egy interjú projektet indított, amelybe én is bekapcsolódtam. Hat kötetben jelentek meg ezek az interjúk egy rangos londoni kiadónál és csak fokozatosan tűnt fel, hogy alig van nő a megkeresett tudósok között. Akkor vettem csak észre, hogy nagyon kevés nő van a tudományos ranglétra magasabb fokain.

Akkor ez társadalmi probléma?

Ez egy komoly társadalmi probléma és messze nem csak a tudományos életben. Elég körül nézni a magyar politikusok között, a parlamentben, mennyire alulreprezentáltak a nők. Ez nemcsak ma-

gyar sajátosság, de a fejlettebb társadalmak egyre jobban figyelnek erre a problémára. Vannak országok, ahol tanszékek, kutatások foglalkoznak ezzel a kérdéssel. Már nemcsak Amerikában kutatják ezt, hanem az Európai Uniónak is vannak ilyen projektjei. Hiszen a népességnek legalább a fele nő. Vannak területek, ahol a nők indokolatlanul alulreprezentáltak, és az különösen elfogadhatatlan, hogy a tudomány felsőbb berkeiben is ez így legyen. A szakmai rész csak az egyik vonatkozása a problémának. Ettől nem független, hogy a tudományos-egyetemi életben is milyen ritkán és nehezen lesz nő dékán vagy rektor, kutatóintézeti igazgató, akadémiai tisztségviselő. Az Egyesült Államokban már a rektorok 20-25%-a nő, míg Európában alig 10%. Nagy a szórás, mert például a skandináv államok messze előrébb járnak, Svédországban, Norvégiában vagy éppen Írországban már 30-40 %-os, míg a legutóbbi EU-s kutatásban (ezek 2013-as adatok) kiderült, hogy Cipruson és Magyarországon egyetlen egyetemet sem vezet nő. Ez azóta Magyarországon szerencsére valamelyest megváltozott. Ugyanakkor nem szabad ezeket a számokat abszolút mércének tekinteni, mert például Törökországban messze az európai átlag fölötti számban vannak női egyetemi rektorok, de ott ebben az is benne van, hogy az akadémiai-egyetemi szegmens a társadalomban nem a legmagasabbra értékelték közé tartozik.

Van változás?

A Nobel-díjas Christiane Nüsslein-Volhard 2001-ben elmesélte, hányféle módon és milyen gyakran érte őt diszkrimináció azért, mert nő. Ma ezt a kérdést már komolyan veszik, és több szinten vizsgálják. Az Európai Bizottság 2003 óta két évente kiad egy részletes jelentést, amelyben minden oldalról megvilágítják a tudományos pályán – az egyetemeken, a kutatóintézetekben és az iparban – dolgozó nők problémáit. A legutóbbi kötet 2013-ban jelent meg. A bevezetésben Máire Geoghegan-Quinn, a kutatásért, innovációért és tudományért felelős biztos azt írja, hogy a nemek közötti egyenlőtlenség, minden erőfeszítés ellenére, még mindig jelentős, és a javulás igen lassú.

Hogy készült a könyv?

Nem pusztán interjúkötetről van szó, de idézek a beszélgetésekből és elsősorban a beszélgetések alapján mutatom be az egyes tudós nők életpályáját. Természetesen szerepelnek a könyvben olyan úttörők is, mint Marie Curie, akivel már nem beszélhettem, de az életpályájuk példaértékű, ezért nem maradhattak ki ebből az összeállításból.

Hogyan legyen vagy lehet sikeres egy kezdő női tudós?

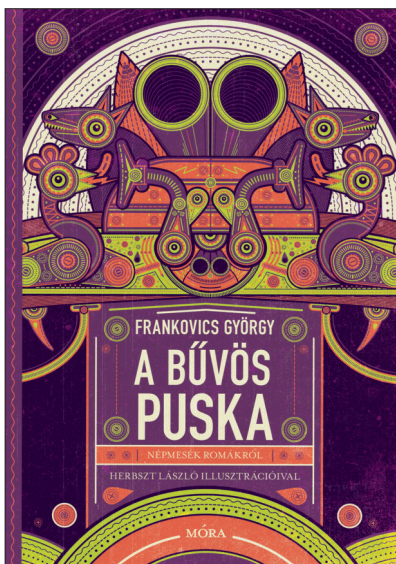
Nincs általános recept. Ez függ a családi körülményektől, a munka jellegétől, a munkahelytől. Természetesen alapprobléma, hogy a családi élet megalapozása, a gyerekszülés pont arra az időszakra esik, amikor a tudományos pályafutást is meg kell alapozni. Például, aki elméleti munkát végez, az esetleg haza tudja vinni a munkáját, ha erre van szükség, egy kísérletes munkával ezt nem lehet megtenni. Az intézményrendszerek óriási segítséget nyújthatnak és ezt nem jótékonykodásként, hanem kötelességként kell, kellene tekinteni. Ha ezt a problémát nem kezeljük, akkor lemondunk a potenciális tudósok feléről. Korunkban a szellemi tevékenység iránt sokkal nagyobb igény van, mint korábban. A társadalom felének kizására ebből önpusztító hatású.

Ön erre az élő példa, hiszen kutató, professzor és két-gyermekes anya.

Tehát mégis megoldható?

Nem könnyű, de lehetséges. Könyvem egésze ad valójában választ erre a kérdésre. Minden szakmában nehéz az indulás, sok a buktató, de sikerülhet. Sok országban jártam és természetesen nem mindenütt egyformán jelentkezik a problémák. Így vannak országok, ahol a tradíciók a nők szerepéről és helyéről a társadalomban még erősen élnek és ott nem feltétlenül könnyű egy fiatal nőnek kutatóvá válnia. De még ott is lehetséges, India és Törökország példák erre.

Ez a könyv azokról szól akiknek sikerült és akik bebizonyították, hogy nők ugyanúgy lehetnek sikeres kutatók, mint a férfiak. Azt azonban nem hallgathatjuk el, hogy az egyenlő sikerhez többnyire nagyobb elszántságra és erősebb akaratra, sokszor még szerencsére is szükség van.

Frankovics György
A bűvös puska
Móra Kiadó, 2015, 198 oldal, 2999 Ft

Karácsonyra jelenik meg a Móra Kiadónál az Ön válogatásában A bűvös puska című, cigány népmeséket és mondákat tartalmazó kötet. Hány év gyűjtéséből állt össze a könyv, milyen szempontokat vett figyelembe a válogatás alatt, illetve támadtak-e nehézségek a munka során?

A gyűjtést illetően talán úgy voltam vele, mint a mesék főhősei, akik „mennek, mennek... és célba érnek”. Az első rövid mesét Orsós Iván bácsi mesélte nekem még főiskolás koromban a disznóvágás befejeztével, aki rendszerint hentes volt nálunk a Dráva menti Lakócsán. Ő mondta el nekem horvát nyelven a *Szélkoma* mesét, és melléje még kettőt. Iván bácsi kitűnő teknővájó volt. Soha sem felejttem el, amikor a szántóföldünk melletti berekben kivágta a tulajdonunkban lévő fűzfát, abból hatalmas disznó-kopasztó teknőt készített, belsejéből meg kivágta a disznóvágást követő, a hús sózásához, pácolásához szükséges teknőt, s apámmal lovas kocsin mentünk el érte. Mesterségbeli tudás volt ez a javából! A magnetofonos gyűjtéseket

Világ(háborús) történet

Frankovics Györggyel Ayhan Gökhan beszélget

a hetvenes, majd a nyolcvanas években folytattam a Dráva menti horvát falvakban. Szöllősiné Orsós Mária, ismertebb nevén Humpola Mari volt az egyik legnagyobb mesélőm. Ekkor már Felsőszentmártonban lakott, előtte a Szentborbás határában lévő cigánytelepen. A „mozis Márkó bácsi” házában gyűltünk össze, oda vissza-visszatértem gyűjteni, ahova az átellenben lakó Ruzsa néni jött el a megbeszélt időpontra, s e három mesélőm az adott „mesészeken” egymást váltogatva cserélődtek és mondták a meséket horvát nyelven. Humpola Mari – Isten nyugosztalja őt is – rendszerint megemlítette, hogy cigány nyelven jobban menne a mesélés. A mesegyűjtés során nem adódtak nehézségeim. Dráva menti roma és horvát mesélőim a tudásukat, ismereteiket (meséket, mondákat, népi imádságokat) szívesen tették ily módon közkinccsé. Így aztán idővel négy horvát nyelvű mesekötet született, amelyben horvát és roma mesék kerültek bemutatásra, hisz egy azon ég alatt élnek és éltek eleink. A bűvös puska mesekötetbe Dráva menti

roma mesék, valamint romákról szóló horvát mesék, horvátországi, bosznia-hercegovinai és szerbiai mesék is bekerültek, amelyek érthetően nem saját gyűjtéseim, hanem kitűnő roma és szerb származású mesegyűjtők remek feljegyzései.

A bűvös puska meséi miben különböznek más népek meséitől, vannak-e csak a cigányságra jellemző markáns jegyek, fordulatok, az eredetükre vonatkozó utalások?

A cigány mesék, főként a balkáni térségben élők eltérő jegyekkel és sajátosságokkal bírnak. Markáns például a leleményesség, a találgatás, a furfang, és gyakran nem a megszokott végkifejlet szerint, miszerint „a jó elnyeri jutalmát, a rossz megbűnhődik”, azaz esetünkben a mese „nem aranyozódik be” a végén, hanem, akár hétköznapjaink világában, úgy nyer befejezést.

Itt mondjuk el, hogy már kiskortól szükséges a másság értékeinek számbavétele, így többek között meséinek megismerése. Mint ismeretes, a magyar olvasók szívesen ismerkednek a velük együtt élő népek meséivel, amelyre számos

példa felhozható, valójában ez is egyik beszédes bizonyítéka lenne a „befogadó nemzet” teóriájának, és az évszázadokon át tartó együttélés valós gyakorlatának. A mesék gazdagítják a befogadók világát, új ismereteket közölnek, fejlesztik a gyermekek verbális képességeit, színesítve és gazdagítva képzelőerejüket.

Új világunk építése valójában a bevált, évszázados normákon alapulhat egy elfogadott, és helyes értékrend mentén. A meséknek épp ez a céljuk – értékeket, normákat közvetítenek! Az irracionális, a fantasztikumban izgalmas és gazdag világ megismerése, a mesehősökkel való azonosulás, a humor utáni vágy, vagy éppen a mesélés közben spon-tán megnyilvánuló nevetés, mindez más népek meséihez és mesélési alkalmakhoz hasonlóan a roma népmesék és a mesélők esetében is kimutatható.

Elmondhatjuk, hogy a mesékre szomjazók, a mesehősökkel azonosulni vágyók mindig is adottak voltak, tudvalevően nem csak a gyerekek, de a felnőttek is szívesen hallgatják és olvassák a meséket. A mese, a régmúlt századok során a felnőttek világához tartozott, ők meséltek egymásnak, és csak az idő múlásával vált gyermeki olvasmány-nyá, többnyire stilizált, olvasmányos, nyomtatott formában megjelenítve.

„Így hát Peng császár alattvalói egyik országból a másikba kényszerültek vándorolni, és nem leltek azóta sem nyugtot.” Így végződik az egyik mese. Ennek a megtalálási körülményeire emlékszük?

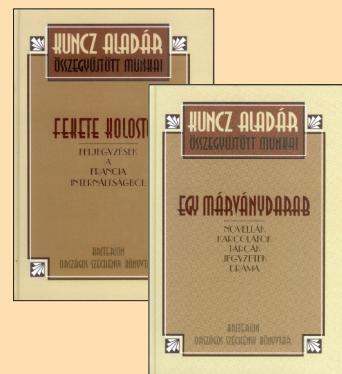
Igen, az interneten találtam rá, amelyet a világ számos nyelvére lefordí-

tottak, vélhetően nem csak azért, mert a romák szeretését élnek sok országban, hanem mert egyedülálló és csodás. Sok olyan elemet tartalmaz, amely e nép szokáshagyományára, foglalkozására, mentalitására nyújt betekintést. Tessék csak végigolvasni! És megismerni a romákat.

A mesék a cigányokat merésznek, bátornak, szenvedélyesnek mutatják be, olyanok, mint bármelyik nép, és kicsit mások, mint bármelyik nép. Segíthetnek-e abban a mesék, hogy az emberek jobban megértsék és elfogadják a cigányokat?

A romák pedig ilyenek, egy kicsit mások is, ők is csak emberek, mint te vagy én! Mondjon nekem példát, hogy melyik nép ironizál saját rovására? Egyikse! (Talán az angolok, de ők egy kicsit másképpen.) Kivéve a romákat. Meséikben kinevetik a szerencsétlenkedőket, nem szőnek maguk köré nemzeti nimbuszt, hanem nagyon is emberiek. Elfogadásukra csak egy példát hozzak fel. Édesanyám kislány volt még, amikor falunkban, Lakócsán egy cigányasszonynak – akár egyik roma mesében –, senki sem akart gyermeke keresztanyja lenni, ekkor azt mondta neki a szomszédasszony: „Katica, te csak legyél keresztanyja a gyerekeknek, szerencsét hoznak a cigányok.” Anyám szerencsésnek is tartotta magát, és nemcsak keresztfia Sándor, hanem annak gyermekei és unokái is keresztanyámnak szólították. Az ő mondása volt: „Egyik a másikkal kell, hogy éljen!” („Jeden z drugem se živi”), ami népeinkre vonatkozva ma se sem veszített aktualitásából.

Kuncz Aladár összegyűjtött munkái

Tavaly múlt száz esztendeje, hogy Kuncz Aladárt, a neves írot, szerkesztőt, kritikust és fordítót, a francia kultúra elkötelezett hívét az első világháború kitörése után, de még azelőtt, hogy háborús állapot állt volna fenn Ausztria–Magyarország és Franciaország között, a többi Franciaországban tartózkodó magyarral együtt internálták. Bár Kuncz a „nagy háború” kitörésekor immár sokadik franciaországi vakációján tartózkodott, egyik pillanatról a másikra az ellenséges hadviselő állam polgáraként nemkívánatos elemmé vált, több társával együtt.

A centenáriumi időtávlat Filep Tamás Gusztávot és Boka Lászlót, a Kuncz Aladár sorozat szerkesztőit 2014. decemberében arra készítette, hogy megkíséreljék a *Fekete kolostor* írója teljes életművének összegyűjtését és kiadását.

A sorozat darabjai, a kiadás tervezett időpontjai szerint:

1. *Fekete kolostor*. Feljegyzések a francia internáltságából. Kriterion–OSZK, Kolozsvár–Budapest, 2014.
2. *Egy márványdarab*. Novellák, karcolatok, tárcák, jegyzetek, dráma. Kriterion–OSZK, Kolozsvár–Budapest, 2015.
3. *Felleg a város felett*. Regény. Kriterion–OSZK, Kolozsvár–Budapest, 2015.
4. *Toldy Ferenc • A magyar irodalomtörténet elméletének és módszerének fejlődése Toldy Ferenc óta*. Várható megjelenés: 2016.
5. *Tanulmányok, kritikák I*. Várható megjelenés: 2017.
6. *Tanulmányok, kritikák II*. Várható megjelenés: 2017.
7. *Kuncz Aladár levelezése*. Tervezett megjelenés: 2018.
8. *Tanulmányok, esszék Kuncz Aladáról*. Tervezett megjelenés: 2018.

Kriterion Könyvkiadó
Országos Széchényi Könyvtár

Mélybölcsület

Három skandináv krimi

Sultz Sándor könyvajánlója

A norvég Jo Nesbø tizennegyedik könyve jelent meg *Fehér éjszaka* címmel, Petrikovics Edit fordításában. A krimi annyira északon játszódik, Finnmarksviddában, egy nagyon kicsi városkában, hogy azon túl már csak a fókák és jegesmedvék laknak, ha még vannak. Emitt meg a finnek és a lapok, akik ha éppen nem pogányok, akkor az igen mereven protestáns laestadiánus tanokat vallják. Nem semmi környék, elbújni keresve se találni jobbat. Joint vagy Paradicsom, ez itt a kérdés.

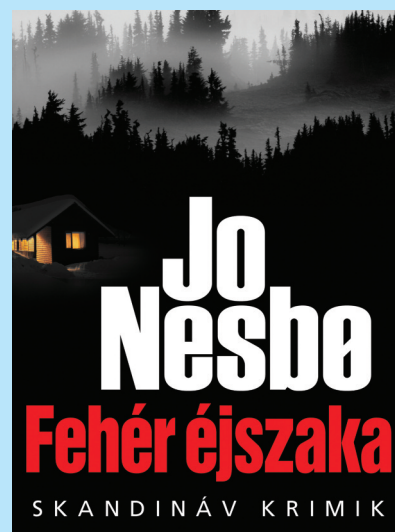
Hősünk menekül. Ő egy botcsinálta bérgyilkos, aki piti hasidílerből avanszált egy norvég keresztapa pénzbehajtójává és bérgyilkosává félreértésből. A pénzbehajtás még menne is született lúzerünknek, ám az első komoly melónál elbukik: emberre célozva képtelen meghúzni ravaszt. Mi több, elköveti azt a drámai vétséget, hogy nem csak futni hagyja, de felez a célszeméllyel a főgengsztertől lopott pénzen. Ez a gengsztertörténetek kiskátéja szerint hosszú, nagy hajszát okoz a vétkes biztosnak látszó lemészárlása előtt.

Na most, mért szimpatikus ez az Ulf álnév alatt bujdosó? Hát mert első szám első személyben elmagyarázza nekünk, hogy vele mi van. Hogy mért kellett neki sokkal több pénz, mint amit dílerként, vagy akár bérgyilkosként is meg tudott volna keresni. Mert volt neki egy nagyon beteg kislánya, őt akarta Németországban gyógyíttatni.

A *Fehér éjszaka* nagyapák és unokák története. Az apák hiányoznak. Aztán a menekülő ember és egy kisfiú története, aki Ulf mellé szegődik, segít lakájossá varázsolni a világvégi erdészházat, ami inkább fészker, mint rendes épület, és aminek állandó látogatója egy öreg, a csordától kivert hím rénszarvas, amíg Ulf véletlenül le nem vadássza.

És persze egy szerelem története is, a kisfiú anyukája a kiválasztott.

Aztán persze utoléri a hősünket. Kedvenc jelenetem, hogy a gyilkosok elől az öreg rénszarvas tetemében bújik el, ami a sarkvidéki nyárban már eléggé oszlásnak indul. És a rénszarvas haver imígyen menti meg hősünket...

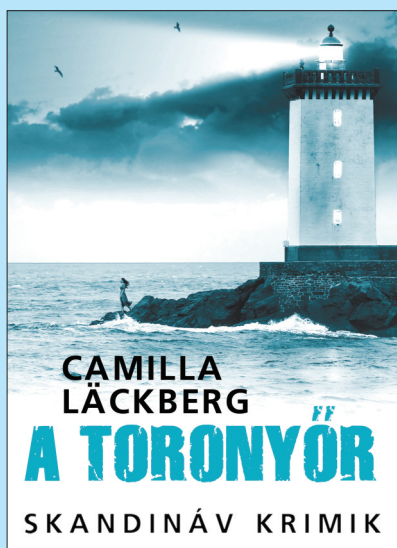
224 oldal, 2980 Ft

Vajon sikerült a tényleg profi bérgyilkost végleg lerázni? És új életet kezdhet hősünk a fiúval és az anyjával, ha életében először és utoljára képes embert is ölni?

Az ember tanuljon meg veszíteni – ezt a bölcsességet mondja Ulf a kisfiúnak a szöveg 133. oldalán. Jobb, ha mi is ehhez tartjuk magunkat, noha bizakodjunk azért, sikerül nekik.

*

A svéd Camilla Läckberg, aki hazájában, 2005-ben az év írója lett, a hetedik regényével jelenik meg a magyar olvasó előtt. A *Toronyőr* című misztikus thrillerét dr. Dobosi Beáta fordította. Ez persze nem pontosan fedti a krimi műfaját, ami csúcsidejében legalább öt szálon fut, és ebből csak az egyik felel meg annak.

400 oldal, 3790 Ft

Na most, aki nem a jeles szerzőnő fanja, az bizony a regény első nyolcvan oldalában csak kapkodja a fejét, ki kicsoda a történetben, ami szervesen folytatódik ott, ahol az előző regény befejeződött. Az alaptörténet az Erica névre keresztelt, négy gyermekes író (akár az életben) és az ő igencsak szeretetre méltó nyomozó férje, Patric élete. A másik folyamatos szál azé a kisvárosé, ahol a cselekmények lejátszódnak. Fjallbacka olyan Camilla Läckbernek, mint Maine megye Stephen Kingnek. Ami horror ott meg itt történik, nahát az kérem... ahhoz erős idegek kellene.

Itt a borzalmak úgy kezdődnek, hogy Annie Wester bepattan a kocsijába, keze csupa vér. Ő is menekül, ő a kisfiával. A férje elől? Gyerekkora kies szigetére, Graskarra, ahol csak egy világítótorony van és egy kis ház a toronyőrnek, meg a családjának. Csakhogy ez a sziget kísértetsziget. Arról híres, hogy aki ott él, az ott is hal meg, a hullája pedig nyomtalanul eltűnik.

Na most a történet kissé hosszú exozicciója után meggyilkolják Annie gimnáziumi szerelmét, barátját, aki szintén hazamenekült a nagyvárosból Fjallbakkába, és mint közgazdász állást vállal a városházán. Na, innen

beindul a történet a dicséretesen meghökkentő végkifejletig. Gyanúba keveredik itt mindenki. Még a szerencsétlen áldozat is dicstelenül meghurcoltatik. Tényleg drogdíler volt? De akkor hogyan lehet, hogy egyetlen drogos se hallott még róla? Vagy akkor mi van? És mért verték szegényt félholtra Göteborgban? És mi köze a motoros banda, a svéd halál angyalai főnökének ehhez az egészhez? Na és a polgármester vonzó mennyasszonyának? Akkora a zűrzavar, mint a gazdaasszony konyhájában egy hatfogásos vacsora után.

Bár, ahogy a jó öreg Sherlock Holmes mondta: ha kizársz minden lehetséges okot, akkor a képtelenség a megoldás. Vagy nem ezt mondta? Occam viszont biztos ezt: ha valami túl bonyolult, akkor a legegyszerűbb az igaz.

*

Az etióp-svéd, és a fényképe alapján egzotikusan gyönyörű Jenny Rogneby viszont az első könyvével jelentkezik magyarul. A *Leona, pókerjátzsma* című krimi halálprofi munka, amit Erdődy Andrea fordított le.

Az egyes szám első személyben elmesélt történet rendkívül izgalmas. Leona nyomozó. Vonzó hölgy. Pont annyira laza és extravagáns, hogy helyből azonosulunk vele, megszeretjük. Ennyi a dolog bevezetője. Ja, meg annyi, hogy egy hétéves kislány a maciját magához szorítva megjelenik egy bankban, tök meztelenül, csurom véresen, a hátán egy hátizsák. Letesz a padlóra egy diktafont, bekapcsolja. Abban egy brutális fazon szólal meg, és adja az utasításokat. Kézpénzt a hátizsákba, és semmi cicó, mert most is lát mindent, és nagy baj lesz, ha nem teljesítik a követelését. Az alkalmazottak teszik, amit követel. Aztán a kislány kimegy az épületből, és

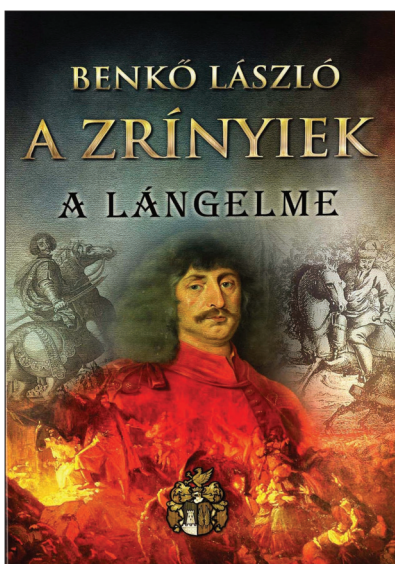
400 oldal, 3790 Ft

nyomtalanul eltűnik. Az ügyet Leona kapja meg. Eddig sima krimi. És most jön az első csavar. A szerző szinte nyomban elárulja, hogy a tök szimpatikus főhőse a bűnügy társtettese. Mi több, ő az értelmi szerző. És innentől a libikóka. Hogy szeressem ezt a nőt, aki ilyesmit kényszerít egy kis-gyerekre? Hogy szeressem, amikor kiderül róla, hogy valójában súlyosan szociopata, tehát nagyon okos és nagyon nincsenek érzelmei, viszont remekül tudja mímelni, hogy vannak. Hogy szeressem, amikor neki egyetlen szerelme a póker. Online játszik, és a legtöbbször veszít. Szenvedély-beteg. És élete egyetlen álma, hogy mindent eldobjon magától, Máltára költözzön és a kaszinóban töltsse a napjait a bankrablásokból szerzett pénzből...?

Aki zsarol és öl és kurválkodik is ezért? És mégis szeretem. És izgulok érte. És szinte boldog vagyok, amikor úgy tűnik, mindezt megússza.

*

Mi a skandináv krimik titka? Talán az, hogy kisémberekkel történnek meg a dolgok. Semmi macsózás, semmi Hollywood, semmi Amerika. Viszont mindent áthat egyfajta csendes, ironikus konyhai bölcsélet. Amit még mi is megértünk, annyira mély.

Benkő László
A Zrínyiek
Családi Könyvklub, 2015, 615 oldal, 3490 Ft

A Zrínyiekről szóló regény első része, A gránit-lelkű után most jelenik meg a második, amely a legendás család következő tagját, a „lángelméjű” Zrínyi Miklóst, a szigetvári hős dédunokáját mutatja be. Miért választotta ezt a korszakot, a Zrínyieket?

A Zrínyiekről készülő regényciklus régtől a fejemben volt már, annak ellenére, hogy erről a korról különböző szerzőktől megjelentek művek. Azonban arra gondoltam, hogy a nagy múltú család kiemelkedő tagjainak munkásságát indokolt lenne életregény formájában feldolgozni, mivel ebbe fér bele leginkább a konkrét történések mellett a kor politikuma, annak jellemzői. Másik motívumként szerepel az a sajnálatos tény, hogy a mai kor embere – hacsak nem érdeklődik különösképpen a téma után – nagyon felszínes ismeretekkel rendelkezik úgy a korról, mint a Zrínyiekről. Voltaképpen Dallos Sándor kétkötetes Munkácsy-művéhez hasonló hangnemben szeretném megmutatni a „gránit-lelkű” szigetvári Zrínyi, a „lángelme” (politikus, költő és hadvezér) Zrínyi Miklós, valamint harmadik kötetként Zrínyi Ilona teljes élettörténetét.

Manapság népszerű az olvasók körében a történelmi kalandregény.

A Zrínyiekről

Benkő Lászlóval beszélget Szepesi Dóra

Mennyiben igaz ez a műfaji meghatározás a Zrínyiekről szóló műveire?

Az eddig megjelent két kötet nem kifejezetten kalandregény, noha mindkét Zrínyi Miklós élete maga volt a szó nemes értelmében vett kaland. Hiteles történelmi és politikai események mentén dolgoztam fel élettörténetüket, születésüktől, gyermekkoruktól a halálukig, sok-sok valóságos szereplővel. A fiktív személyek is azt a célt szolgálják, hogy a történelem eseményeit minél plasztikusabban elbeszélhessem.

Regényei témáit nagyrészt a történelemből meríti. Miért olyan vonzó az ön számára ez a forrás?

A történelemben nem maguk az események vonzanak, hanem egy cél: szeretném regényes, olvasható (vagy talán a száraz dokumentációktól élvezetesebb?) formában megmutatni a valóságot a nagyközönségnek. Szeretném, ha az Olvasó tisztán látna a régmúltban is, bár tudom, hogy mindenki az éppen aktuális irodalmi, politikai, gondolkodásbéli beállítottságának megfelelően olvas és értékeli. Azt hiszem, elég nagy a lemaradás a „történelmi tudatban”, de ennek behozását csak úgy tudom elképzelni, ha nem az esetleg túlhajtott érzelmek, inkább a realitások felismerése útján jutunk el egy optimális szintre. Még

csak azt sem mondhatom el, hogy kifejezetten magyar témákat dolgozok fel szívesen, mert a világban sem voltunk soha egymagunk, mindig léteztek mellettünk mások, akik hatást gyakoroltak ránk. Hogy a honfoglalásról, a tatárjárásról, vagy a „kalandozások koráról” írott könyveim jelentek meg elsősorban, az mindenekelőtt a belföldi olvasói érdeklődés kielégítését célozta.

Mit tudhatunk a Zrínyiek-sorozat készülő harmadik kötetéről?

Zrínyi Ilona komplett életregénye kerül feldolgozásra, és ez sem kifejezetten kalandregény-centrikus felfogásban. Róla nagyobb mennyiségű tudományos anyag áll rendelkezésre, és nem kezelhető külön tőle sem a Rákóczi, sem a Thököly család. Zrínyi Ilona – akinek nem is annyira az apja, inkább a nagybátyja, a „lángelme” Zrínyi Miklós jelentette a példaképet – úgy kerül majd bemutatásra, hogy a történelmi események és tények mentén megmutathassam a főszereplő női mivoltát, s hogy mit jelentett akkoriban nőnek és családanyának lenni. Hogyan lavírozott az ellenséges politikai területeken, és miből nyerte azt az erkölcsi és emberi szilárdságot, ami méltán tette naggyá.

Remélem, ez a kötet is elnyeri majd a Kedves Olvasók tetszését.

Romain Sardou
Senki nem ússza meg
Lazi Könyvkiadó, 2015, 352 oldal, 3200 Ft

Majdnem tökéletes gyilkos

A francia szerző, Romain Sardou hazájában nagy népszerűségnek örvend, számos műve jelent már meg más nyelven is. A Lazi Könyvkiadó jóvoltából most magyarul Albert Sándor színvonalas fordításában vehetjük kézbe az író *Senki nem ússza meg* című thrillerét.

Ebben egy fiatal irodalomtanár, Frank Franklin *Az írás kísértése* című esszéjének sikere után állást kap az amerikai New Hampshire állam egy meglehetősen különös egyetemén, melyet még a tizenkilencedik században alapítottak. Maga az épület tulajdonképpen egy kastély, titkos föld alatti járatokkal, labirintussal, ezt veszi körbe az egyetemi falu és egy hátborzongató, sűrű erdő. A falak között elit oktatás folyik, az itt élők sajátos regula szerint, elszigetelten élnek. A tanárt elsősorban a kiemelkedően magas fizetés motiválja, és nem zavarják a furcsaságok, különösen az után, hogy megismerkedik a szép, szőke Maryvel...

Minden rendben is lenne, csak hogy éppen az érkezése éjszakáján valami borzasztó dolog történik az erdő szélén: huszonnégy holttestet fedeznek fel egy építési gödörben. A testek pokoli gondossággal vannak felhalmozva, és mint kiderül, néhány órával a megtalálásuk előtt mindenféle ellenállás nélkül egytől egyig szíven lötték őket. Hogyan lehetséges ilyesmi? Egyáltalán kik ezek az emberek, és milyen kapcsolat van közöttük? Senki nem keresi őket: mintha semmilyen szál nem kötné őket az élőkhoz. Nem csoda, hogy a helyi rendőrfőnöknek eleinte fogalma sincs, milyen nyomon induljon el... Frank fokról fokra vonódik bele ebbe a bizarr ügybe, magával rántva Maryt és az egyetem titkos irodalmi diák-társaságának tagjait is...

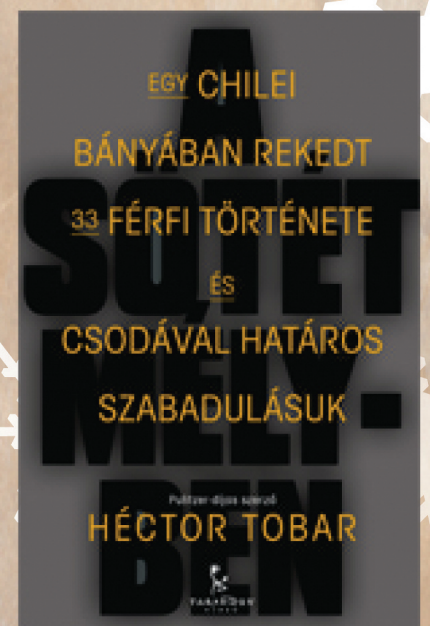
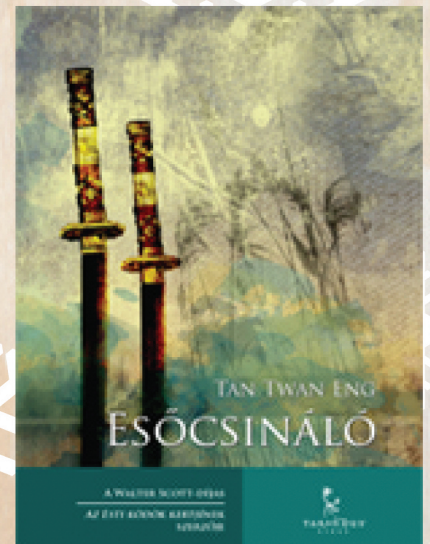
Sardou a feszültségkeltés mestere: páratlan tehetséggel teremt meg például az egyetemi falu atmoszféráját, olvasás közben szinte mi magunk is halljuk a kastély ódon lépcsőinek recsegését vagy éppen az erdő neszeit...

A filmszerű képek, jelenetek és a karakteres figurák forgatókönyvért kiáltanak. Az elkövető személye különösen izgalmas: ő a tökéletes gyilkos prototípusa, sohasem hibázik. Ráadásul a cselekmény egyáltalán nem zárul le azzal, hogy a nyomozás szála eljut hozzá, még számtalan fordulat van hátra ekkor a regényből, mire eljutunk a megdöbbentő végkifejletig...

Minden úgy van kitalálva, hogy végül senki nem ússza, – nem úszhatja meg.

Az olvasó sem: A könyv elolvasása után gondolatait még sokáig foglalkoztatni fogja majd a szereplők sorsa, ennek az egész gondosan kimunkált történetnek megannyi apró részlete, a bűn és irodalom határa, kapcsolata, az írás kísértése... (Lazi Kiadó, 2015)

Jeneiné Somogyi Judit

Mario Rinvolucrí
A nyelvóra életre keltése
SzépNap könyvek, 2015

Mario Rinvolucrí könyvéről először egy néhány napos továbbképzés alkalmával hallottam Alec Templetontól, egy általam igen nagyra becsült nyelvtanártól. Alec úgy mesélt a szerzőről, mint a nyelvtanárok ideáljáról, akire ő maga mint „lelkivezetőjére” tekint. Miután elolvastam a könyvet, magam is Rinvolucrírajongóvá váltam. Elhatároztam, hogy a kötetet lefordítom, ne csak a szerencsésebb angoltanárok számára legyen elérhető, hanem más nyelvtanárok is alkalmazhassák e remek gyakorlatokat, melyek többsége könnyedén adaptálható bármilyen nyelv tanításához.

Mario több mint negyvenéves angoltanári gyakorlattal rendelkezik, és igen jól ismeri többek között a humanisztikus nyelvtanítási módszereket, melyekből stílusát és gyakorlatait építi fel. A könyvnek, ahogy az már a szerző bevezetőjéből is kiderül, jelentős üzenete van: a nyelvtanárnak nemcsak ötletre van szüksége, hanem olyan belső hozzáállásra is, amely tanítványai egyéniségét, legyenek felnőttek vagy gyerekek, a legnagyobb mértékben tiszteletben tart-

Vonzó nyelvóra

A kötetfordító Hevesi Mihály ajánlója

ja. A stílus és a jó nyelvóra tehát a tanár attitűdjének és szakmai ismereteinek a függvénye.

Tanítási stílusát mindenki maga képes kialakítani egyéni alkata és belátása alapján, a szakmai ismereteket, ötleteket pedig egy hasonló könyvből és tanári műhelymunkák alkalmával lehet lassacskán összegyűjteni. A könyv fordítása során a legelső megoldandó feladatom a cím volt. Az eredeti frappáns cím – *Humanising your Coursebook* – magyar variációi igen furcsán hangzottak: A nyelvkönyv emberivé tétele; A nyelvkönyv emberbarátivá tétele; A tankönyv humanizálása. Végül az alcím segített: *Activities to bring your classroom to life*. Innen a magyar cím. Ez ugyan nem teljesen azt sugallja, mint az eredeti, de mégiscsak fedi a lényegét. Az eredeti főcím arra utal, hogy ha meguntuk és a diákjaink is unják már a használt tankönyv gyakorlatait, akkor miként léphetünk túl ezeken, és hogyan tehetjük érdekessé a könyvet, az adott tananyagot.

A könyv használatát jól áttekinthető és a szinteket is jelző tartalomjegyzék segíti, melyből kiválasztható,

hogy nyelvtant, írást, olvasást, beszédet, szöveghallgatást szeretnénk-e gyakorolni az osztállyal vagy éppen szókincset gyűjteni. De ugyanúgy találunk benne bemelegítő és ismétlésre alkalmazható feladatokat.

A gyakorlatok egyszerűek, jól áttekinthetőek, és általában nem igényelnek külön kellékeket. Vagy ha igen, akkor ezek egyszerűen beszerezhetőek. Az évek során néhány gyakorlat a kedvencemmé vált. Ilyenek a „Szótenisz” vagy a „Távdiktálás”. A „Szótenisz”-ben egy adott olvasmány, vers, dal, téma szókinccsel lehet szerválni. Két csapat játszik, és az egész osztály bevonható, mint bírók. Meglepetésemre a leggyengébbek is képesek ebben a játékban hosszú ideig koncentrálni.

A „Távdiktálás” a folyosóról indul, és egy diktálandó szöveg több sűgön keresztül jut el az osztályba. De sorolhatnám még a gyakorlatokat, melyekkel a nyelvóra valóban érdekessé tehető. Ajánlom tehát minden nyelvtanárnak Mariot, és gyakorlatait!

Könyv a jó hangulat és a stílus kialakításához rengeteg ötlettel!

Autoritmia
SzépNap könyvek, 2015

Kilenc évig tanítottam magyart mint idegen nyelvet egyetemistáknak, tapasztalataim legfontosabbja pedig: ha nincs kellemes, oldott hangulat, felszabadult légkör az órákon (mindegyiken!), akkor nem sokra megyünk. A másik legfontosabb tapasztalat: ha a diák nem tudja úgymond a lelkéhez, vagyis a legbensőbb érdeklődéséhez idomítani a nyelvtanulást, akkor veszett fejsze nyele, akkor csak erőlködés, számonkérés és unalom van. A diákjaim olyankor tanulták meg a legtöbbet, amikor elfelejtették, hogy tanulnak, például recepteket gyűjtöttünk (mert szinte mind lányok voltak) vagy színészekről, énekesekről beszélgettünk, szabadon asszociáltunk, vagy hazeszámkokat és honlapokat ajánlottak, bemutatták a szülővárosukat és így tovább. Nagy szükségem volt ötletekre. Végül tanárként egészen odáig eljutottam, hogy kreatív vizsgákat találtam ki, melyeken a lámpaláz fokozta a „művészi” teljesítményt.

Mint tanárnak, ki kellett tapogatom, hogy kit mi érdekel, és ahhoz igazítani a tananyagot. Tudtam, hogy melyik tanulóknak mi a „gyengéje”, és hozzá hajlítottam a feladatokat. Így

Legyen saját tananyagod!

Radics Viktória könyvajánlója

aztán előfordult az is, hogy a leggyöngébbnek tartott diáklányból lett az én óráimon a legjobb tanuló, és a legmeghúzódoóbb egyszer csak valami nagyon kiváló produkált.

Hevesi Mihály „autoritmia”-módszerének is az a lényege, hogy felébressze a mindenkiben ott szunnyadó, fiatalok esetében gyakran lobogó kreativitást és serkentsse a találékonyságot. Legyen saját tananyagod! Gyűjtsd össze a téged valóban érdeklő szövegeket, hanganyagokat, filmeket, témákat, és azok alapján fejleszd a nyelvtudásodat. Noha az iskola sajnos gyakran motivációgyilkos, egyénileg is képesek vagyunk elfojtani a kreativitásunkat, ha a nyelvtanulást kínos penzumként mérjük magunkra, vagy bugyuta tankönyvekre hagyatkozunk.

Azonban módszerek nélkül, spontánul mégsem megy. Ezért fontos áttanulmányozni Hevesi Mihály metodikáját. Szó sincs gyors sikerről – ez egy időigényes módszer. Napi másfél-két órás nyelvi foglalatosságot kíván meg az aktív tanulótól, ezt azonban belengheti a kellemes időöltés jó levegője. Talán ez a legfontosabb ebben az elképzelésben: beszívni az idegen

nyelv atmoszféráját, érzéki teljességét, akklimatizálódni a nyelvben, és úgy jönni rá a nyelv sajátos grammatikájára, azaz logikájára. A „tanulás” e módszerben inkább azt jelenti, hogy benne élni a választott nyelvben – ez nem kis kitartást igényel, és odaadó figyelmet. Ez a nyelvérzékeny figyelem pedig iskolázható.

A motivált, személyre szabott, de nem „egynapi” nyelvtanulás fortélyait vehetjük át ebből a módszertani útmutatásból és példatárból. Tanárként én is kipróbáltam sokat az autoritmias ötletek közül. Nyelvtanárok is hasznát vehetik a könyvnek, nem csak egyéni tanulók; úgy a kezdők, mint a haladók. Az Autoritmiahoz honlap is kapcsolódik, ahol sokat lehet csemegézni, és letöltenivalók is akadnak. A modern nyelvtanulást jelentősen megkönnyíti a világháló, ahol azonban nehéz eligazodni – Hevesi Mihály, aki maga is poliglott és sokat köszönhet Lomb Katónak, akinek a módszereit „digitális irányban” is továbbfejlesztette és részletesen kidolgozta, ebben is segít. Ajánlatai azokhoz a tanárokhoz és tanulókhöz szólnak, akik kedvelik az alternatívákat, és nem szeretnek unatkozni.

Krimiszenzáció magyarul

516 oldal, 3490 Ft

Kati Hiekkapelto tanár, emberjogi aktivista, a menekültügyek szakértője Finnországban és 10 éve főállású író. *Kolibri* című regényét eddig majd' tucatnyi nyelvre fordították le, köztük nemrégiben magyarul is megjelent az Athenaeum Kiadó gondozásában. Egy vilámlátogatáson adott

exkluzív interjút lapunknak. A legújabb skandináv krimi érdekessége, hogy főhőse egy Finnországban élő, Vajdaságból származó, Magyarokérságon élő nő, Fekete Anna, a könyv pedig többek között olyan társadalmi és szociális problémákkal foglalkozik, mint a bevándorlók helyzete, a faji megkülönböztetés, az anyanyelvvesztés stb. A művet a Maxine Clarke blogger emlékére alapított Petrona-díjra jelölték, amelyet az általuk legjobbnak vélt skandináv kriminek adnak. A regény tavaly év végén került a könyvesboltok polcaira Finnországban, megkapta a legjobb finn kriminek járó elismerést, valamint jelölték a 2015-ös Üvegkulcs-díjra is, amely már szakmai elismerést jelent.

Miért lett író?

Mindig is éreztem magamban a művészelket, szerettem volna festeni, de rájöttem, hogy nem nekem való.

Mi a különbség a festés és az írás között?

Mindkettő művészet. De amíg az írás egy verbális kommu-

nikáció, addig a festészet nem verbális. De a festészet is egy kommunikációs eszköz, csak szavak nélkül. Mindkettőben megvan a struktúra, valami megfoghatatlan, valami emberi. Vannak benne azonosságok és különbségek. Az írás pedig onnan jött, hogy az egyetemen elvégeztem egy fakultánst, ami a diszlexiás gyerekek beilleszkedését, tanulását segíti. Amíg tanítottam és a problémás gyerekekkel is foglalkoztam, sajnos háttérbe szorult a művészet és úgy éreztem, hogy ez már nemcsak hobby, hanem komolyan szeretném csinálni. Megtaláltam egy gyerekkori naplót, amiben rengeteg feljegyzés volt az akkori életemről, utazásokról, és rájöttem, tudok írni. Most is. Akkor is. Ráeszméltem, hogy imádok írni és ezzel kell, hogy foglalkozzam. 10 éve történt mindez, és már akkor éreztem a tüzet és a szenvedélyt, hogy az írás az egyetlen dolog, amit csinálni akarok. Bár falakba ütköztem a kezdetekben, mostanra kiderült, hogy a világ sok részén kíváncsiak a regényeimre.

Most már sikeres, nemzetközileg jegyzett író lett.

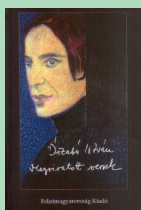
Most már. Rengeteg időbe telt.

Mik a közeli jövő tervei?

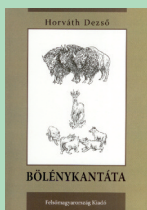
Immár a harmadik könyvemet írom, ami jövő márciusban jelenik meg Finnországban. Az első kettő sikere miatt sokat kell utaznom, és ez jó is, de abból a szempontból rossz, hogy elvezi az időt az írástól, ami a mostani munkám. Szeretnék haladni, de tudom, hogy fontosak a könyvbemutatók, a fesztiválok is, de legszívesebben éjjel-nappal írnék. Viszont fontos, az is, hogy találkozok más emberekkel, más kultúrákkal és nyilvánvalóan az olvasóimmal is. Ez egy csoda és az is hogy az egykori naplóíró kislányból felnőtt író lett.

Fejes Imre

A Felsőmagyarország Kiadó karácsonyi ajánlata

Ószabó István
Megersíratott versek
A *Megersíratott versek* Ószabó István közel öt évtized legjellemzőbb, egyéni hangú opusainak válogatott gyűjteménye.

Horváth Dezső
Bölelykantáta. Tárcák
A kötet szerzője elsősorban a gyökereit keresi, azt igyekszik betűbe foglalnia, miből lett a „cserebogár”.

Rónay László
A kor szorításában
Rónay László szerkesztésében közreadott tanulmányok azt példázák, hogy a szellem, a hit akkor is ellenáll a diktatúrák nyomásának, ha megszüntetik a nyilvánossággal való kapcsolat-teremtés lehetőségeit.

3526 Miskolc, Botond u. 17. • Tel.: (46)329-191

Az Oxford University Press ajánlata:

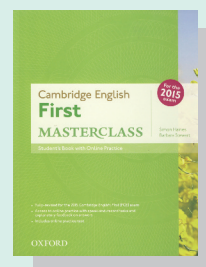

Oxford Discover 2 Student Book – Koustaff/Rivers – 5140 Ft
Oxford Discover 2 Workbook – Koustaff/Rivers – 3990 Ft

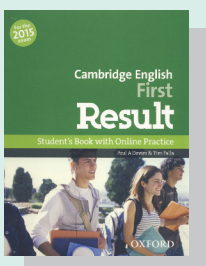
Oxford Discover sorozat egy igazi 21. századi tankönyvsorozat olyan általános iskolás diákoknak, akik nem félnek a kihívásoktól: kéttannyelvű osztályokban vagy emelt szinten tanulnak angolt. A gyermekek kíváncsiságára alapozó témák felkeltik érdeklődésüket és természetes úton készítetik kommunikációra, tanulásra őket. A sorozat legfőbb erénye a tantárgy-köziség: a témák sokfélesége nemcsak angol szókincsüket és nyelvtudásukat fejleszti, de nagymértékben bővíti ismereteiket az őket körülvevő világról. A modern nyelvtanítást modern eszközökkel segíti: a hagyományos tankönyv, munkafüzet, tanári kézikönyv, hanganyag olyan további anyagokkal egészül ki, mint: online tanári és szülői website, ITool, DVD és CD-ROM.

**Cambridge English:
First Certificate Masterclass Student's Book with Online (B2) – 7450 Ft**

A Magyarországon is ismert, megbízható és sikeres Cambridge nyelvvizsgákra felkészítő kurzus új kiadása a 2015 Cambridge English: First (FCE) vizsga legmegfelelőbb felkészítő anyaga, mely csoportos tanórai vagy otthoni egyéni felkészüléshez egyaránt ajánlott. A tankönyv életszerű és motiváló feladatokon keresztül készít fel a vizsgán előforduló minden feladattípusra. A kiadó felületén elérhető (Online Practice) anyaggal, plusz gyakorló feladatokkal segíti a tanulókat a vizsga feladatok sikeres teljesítéséhez szükséges biztos tudás megszerzését.

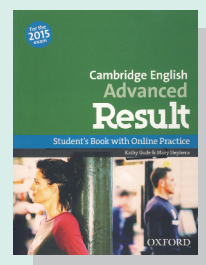
**Cambridge English:
First Result Students Book with Online (B2) – 7990 Ft**

A 2015 Cambridge English: First (FCE) középfokú vizsga felkészítő tankönyve, mely B2 nyelvvizsgára készít fel. A tankönyv a vizsga minden részterületére, bőséges felkészülést biztosít. Modern, életszerű témák és feladatok fenntartják a tanuló motivációját. Ez az új kiadás megismerteti a tanulókat a mai mindennapi életben használatos korszerű szavakkal és kifejezésekkel, nyelvtani fordulatokkal, melyek a vizsga sikeréhez elengedhetetlenek. A kiadó felületén elérhető (Online Practice) anyaggal lehetőség nyílik további tanórán kívüli gyakorlásra.

**Cambridge English:
Advanced Result Students Book with Online(C1) – 7990 Ft**

A 2015 Cambridge English: Advanced (CAE) a felsőfokú vizsga felkészítő tankönyve. A tankönyv a vizsga minden részterületére, bőséges felkészülést biztosít. A modern, életszerű témák és feladatok fenntartják a tanuló motivációját. Ezzel észrevétlenül tanulnak, gyakorolnak be C1 szintű vizsgakövetelménynek megfelelő szintű szavakat kifejezéseket, nyelvtani fordulatokat. Ezen felül a tankönyvhöz tartoznak a kiadó felületén elérhető (Online Practice) anyagok melyek lehetőséget biztosítanak a tanórán kívüli gyakorlásra.

Librotrade Kft.
1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel: 254-0273
Fax: 257-7472
e-mail: books@librotrade.hu
www.librotrade.hu

A könyvek megvásárolhatók:
Bookshop Kft.
1052 Budapest, Gerlóczy utca. 7.
Tel: 318-8633
e-mail: info@oupbooks.hu

Famulus Könyvesbolt
1137 Budapest, Újpest rakpart 6.
Tel: 349-3656
Fax: 288-0769
e-mail: famulus@chello.hu
www.famuluskonyv.hu

Irodalmi ajánlatunk

The Girl In The Spider's Web – Lagercrantz David – 5765 Ft

A tetovált lány újratöltve. Lisbeth Salander újra a rossz fiúk nyomába ered. A regényben természetesen feltűnik Mikael Blomkvist, a Millennium főszerkesztője is. Az akciódús cselekményben kulcsszerepet kap egy különös képességű kisfiú is. A svéd kiadó kérte fel a közismert író, David Lagercrantzot, hogy írja meg Millennium sorozat folytatását Stieg Larsson halála után, mert az ő stílusát tartották legméltóbbnak a feladatra. Lisbeth tehát csatlakozik a világirodalom legnagyobbjai közé, azon regényalakok, akik túléltek teremtőjüket, mint Sherlock Holmes, Jason Bourne vagy James Bond.

A Walk In The Woods – Bill Bryson – 3270 Ft

20 angol nyelvű és megannyi bestseller után az amerikai szerző visszatér szülőföldjére. A fizikai és spirituális hazatérés legjobb módjának azt találta ki, hogy legjobb barátjával végigjárja a világ leghosszabb gyalogtúráját, a csaknem 3500 km-es Appalache hegységen végigkanyargó gyalogösvényt. A 14 államon keresztül vezető csavargásban békét és nyugalmat remélő szerzőnek szöges ellentéte társa, aki a kalandot inkább a törvény kijátszásában kereste egész életében, és most is a tartozások előli menekülés miatt vág bele a több hónapos túrába. A két teljesen különböző egyéniség meg találja-e, amit keres?

2015 filmszenzációja e regény alapján készült Robert Redford és Nick Nolte főszereplésével.

Never Always Sometimes – Alsaïd Adi – 3990 Ft

Never – soha ne randizz a legjobb barátoddal. Always – mindig légy eredeti. Sometimes – néha a törvények azért vannak, hogy megszegjük őket. Dave és Julia megfogadták, hogy soha nem lesznek átlagos főiskolások. Listát is írtak a soha-soha meg nem teendőkről. Van olyan, amit könnyű betartani, mint pl. az 5. számú vagyis „ne fess a hajad szivárványszínűre” vagy a 7. számú, miszerint „soha ne ess bele a tanárodba. De a tizedik arról szól, hogy „soha ne járj a legjobb barátoddal”, de Dave azóta szereti Juliát mióta csak az eszét tudja.

Grey:Fifty Shades of Grey As Told By Christian – James E.L – 3035 Ft

EL James új változatot írt bestselleréből, meghozza a férfi főszereplője, az ezüstyakkendős Christian Grey nézőpontjából. Az első oldalon James azoknak a rajongóknak ajánlja a könyvet, akik olvasták a sorozatot. A regényből kiderül, hogy mivel kavarta fel Anastasia Steel a mindig fegyelmezett és mindent kontrolláló férfit. A könyv épp olyan meggyőző mint az előzőek. Az erotikus, mulattató és mélyen megindító Ötven árnyalat-trilógia olyan történet, amely hatalmába keríti és birtokba veszi olvasóját, azután mindig vele marad.

The Martian – Weir Andy – 2470 Ft

Hat nappal ezelőtt Mark Watney az első ember lett, aki a Marsra lépett. Most nagyon úgy tűnik, hogy egyúttal az első, aki ott is fog meghalni. Egy homokviharban megsérül, társai halottnak hiszik és a bolygón hagyják. Mikor Watney magához tér, egyedül találja magát az ismeretlen, ellenséges bolygón. Harca a túlélésért, találmányossága és intelligenciája az ember legjobb tulajdonságainak apoteózisa. A Földön az egész világ összefog, hogy megmentse a Marsra ragadt embert, a NASA egy igazán eszement, csaknem lehetetlen mentőakciót dolgoz ki a hazajuttatására.

A kötetek megvásárolhatók:

Librotrade Kft.

1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel.: 254-0273 • Fax. 257-7472
E-mail: books@librotrade.hu
Honlap: www.librotrade.hu

Famulus Könyvesbolt

1137 Budapest, Újpest rakpart 6.
Tel.: 349-3656 • Fax. 288-0769
E-mail: famulus@chello.hu
Honlap: www.famuluskonyv.hu